

Prvé zdravotné stredisko v Dúbravke oslávi budúci rok päťdesiatku

Servis: Lekári, obvody, kontakty

Text: Lucia Marcinátová

Ktorý lekár už neordinuje? Nahradil ho niekto? Kam mám ísť na pohotovosť? K akému obvodnému lekárovi patrím? Veľa otázok, časté podnety a diskusie na sociálnych sieťach. Zdravotníctvo. Pozreli sme sa na služby a zdravotnícke zariadenia v Dúbravke.

V mestskej časti fungujú dve zdravotné strediská a niekoľko samostatných ambulancií mimo nich. Ako prvé v našom miniseriáli o zdravotníckych službách v Dúbravke sme navštívili Zdravotné stredisko Paracelsus na ulici Mikuláša Schneidra Trnavského. Tradičná budova zdravotníckeho zariadenia. V Dúbravke začalo fungovať 7. júna 1974. Do užívania ho ako obvodné zdravotné stredisko odovzdali vtedy dvadsaťtisíc obyvateľom dúbravského sídliska. Podľa archívnej správy TASR boli vtedy v stredisku ordinácie štyroch obvodných a štyroch detských lekárov, zubné a gynekologické oddelenie, biochemické laboratóriá, oddelenie fyzikálnej liečby, pracovisko RTG a lekárne. Stredisko vybudovali za viac než 14,5 milióna korún. Na otvorení slávnostne prestrihával pásku vtedajší námestník primátora hlavného mesta Arnošt Goljer. Nahliadli sme, ako vyzerá dnes.

Porozprávali sme sa tiež s lekárom samosprávneho kraja z Odboru zdravotníctva BSK Tomášom Szalayom a Milanom Blaškom, lekárom a spoločníkom Zdravotného strediska Paracelsus. Tomáš Szalay priblížil, ako je to s obvody a spádovými lekármi a s doktorom Blaškom sme sa pozreli do dúbravského strediska.

Viac na stranách 2-3

Mestská časť ukončila najvýznamnejšiu investičnú akciu

Štyri mesiace prác na Nejedlého sa skončili

Nový asfalt na komunikácii, chodníkoch, parkovisku, výmena obrubníkov, úprava vpusť a nová vpusť s napojením na kanalizáciu, výmena a oprava 27 kanalizačných poklopov, nový vyvýšený priechod pre chodcov, dva nové stĺpy a svietidlá verejného osvetlenia, navýšenie počtu parkovacích miest, výmena asfaltu za dlažbu pri vstupe do Základnej školy Nejedlého, vybudovanie zeleného cestného ostrovčeka či výmena 10 zahradzovacích stĺpikov podľa manuálu magistrátu.

To všetko priniesla rekonštrukcia Nejedlého ulice. Trvala približne štyri mesiace a išlo o najväčšiu investíciu mestskej časti do dopravnej infraštruktúry v dĺžke takmer jedného kilometra a rozlohe 6 730 metrov štvorcových.

Zrekonštruovaním ulice sa mestskej časti podarilo navýšiť počet parkovacích miest pred Základnou školou Nejedlého, pri knižnici a na Sekurisovej ulici a zachovať 29 parkovacích miest, ktoré by po zavedení takzvanej chodníkovej novely zanikli.

Vedenie mestskej časti sa poďakovalo obyvateľom za trpezlivosť a dočasný diskomfort.

„Najvýznamnejšia investičná akcia v Dúbravke financovaná z nášho rozpočtu je dokončená,“ hovorí starosta Martin Zaťovič. „Veľká vďaka patrí vicestarostovi Mariánovi Bohunskému, poslancom miestneho zastupiteľstva, zamestnancom Miestneho úradu, kolegom z hlavného mesta, Krajského dopravného inšpektorátu, projektantom a aj realizátorovi.“

(lum)

Po zrekonštruovaní interiéru chcú znížiť energetickú spotrebu budovy0

Situácia s lekármi je alarmujúca

Zhovárala sa: Lucia Marcinátová

Zdravotné stredisko na ulici Mikuláša Schneidra Trnavského nesie dnes názov Paracelsus, podľa obchodného mena spoločnosti. Stavebne sa nemenilo, zvnútra však objekt prešiel rekonštrukciou. Pri návšteve prekvapí čistota, výťah, nábytok v čakárni aj obnovené toalety. Zachovaný ostal obklad na stenách i mozaika pri schodisku. Zmenili a menia sa lekári ambulancie. Naša poliklinika poskytuje širokospektrálnu lekársku starostlivosť, hovorí za stredisko a spoločnosť Paracelsus urológ MILAN BLAŠKO. Opýtali sme sa ho na chýbajúcu ambulanciu ORL a aj na ďalšie plány so strediskom.

Objekt zdravotného strediska zahŕňa okrem ambulancií aj prevádzky – predajňu zdravotníckych potrieb, optiku, lekáreň. Máte ešte voľné priestory na prenájom, aké sú plány do budúcnosti?

Momentálne máme veľký problém s obsadením 250 metrového priestoru po banke, ktorá nám na konci leta odišla z prenájmu. V hlavnej budove na poschodí máme jeden priestor s dvomi miestnosťami do 36 metrov štvorcových, vhodný na štandardnú ambulanciu. Hľadáme lekára.

Ako je to so starostlivosťou a správou budovy? Veľa sa hovorilo o bariérach v zdravotnom stredisku. Aká bola cesta k ich odstraňovaniu a modernizácii strediska?

Za zásadný obrat k zlepšeniu bariér v našej poliklinike považujem vybudovanie výťahu, ktorý niekoľko desaťročí chýbal. Pôvodné zariadenie inštalované na schodišti pre imobilných pacientov bolo veľmi poruchové a často nespĺňalo svoj účel. Za posledných päť rokov sa nám podarilo zrekonštruovať interiér polikliniky vrátane sociálnych zariadení, ktoré teraz spĺňajú najvyšší štandard.

Obyvatelia veľa diskutujú o tom, že skončila ORL ambulancia MUDr. Lenky Buchelovej. Príde k náhrade?

Bohužiaľ, pani doktorka sa rozhodla odísť do iného súkromného zariadenia na plný pracovný úväzok. V dnešnej dobe nemáme žiadnu možnosť zohnať lekára rovnakej špecializácie. Na miesto pôvodnej ambulancie prišiel lekár pracovného lekárstva.

Nedostatok lekárov, dlhé čakacie doby. Akí lekári alebo aká ambulancia vo vašom stredisku chýbajú? Aké odbornosti, špecializácie lekárov býva najväčší problém zohnať. Aké máte plány na rozširovanie ambulancií do budúcnosti?

Jednoznačne ide o pediatrov, rovnako ORL lekár. Treba však zdôrazniť, že v dnešnej dobe máme problém obsadiť priestory akoukoľvek odbornosťou. Situácia je alarmujúca. Chýbajú lekári všetkých odborností.

Majú ambulancie vo vašom stredisku objednávkových systém? Ako funguje objednávanie?

Každá ambulancia má individuálny prístup k manažovaniu pacientov. Niektoré ambulancie nemajú žiadny systém, iné využívajú portály návšteva lekára, respektíve topdoktor. Zásadne to zlepšuje organizáciu pacientov a minimalizuje čakacie doby.

Máte s budovou nejaké sny, plány do budúcnosti? Aká by bola vaša ideálne predstava?

Máme jasnú predstavu o ďalších investíciách. V prvom rade ide o zateplenie budovy polikliniky, doplnenie fotovoltických panelov a kúpu batérií za účelom sebestačnosti v nočnom odbere elektriny. Cieľ je jasný – zníženie energetickej spotreby budovy. Chceme zároveň dokúpiť kotol na kúrenie a osadenie termoregulačných hlavíc na radiátoroch. V pláne je tiež rekonštrukcia sociálnych zariadení v detskom pavilóne. Vzhľadom na enormný nárast cien energie, nenaplnenosť prenájmov priestorov a plánovaný nárast dane z nehnuteľnosti nám tieto plány zásadne obmedzuje.

Zdravotné stredisko Paracelsus - ambulancie

Ambulancia pre deti a dorast

Endokrinologická ambulancia

Gynekologická ambulancia

Interná a Kardiologická

ambulancia

Neurologická ambulancia

Očná ambulancia

Proktologická ambulancia

Psychiatrická ambulancia

Rehabilitačné pracovisko

Sonografia

Stomatologická ambulancia

Urologická ambulancia

Všeobecná ambulancia

pre dospelých

Výživový poradca

Ambulancia pracovného

lekárstva

Ak pacienta špecialisti odmietajú z kapacitných dôvodov, odporúčam mu obrátiť sa na zdravotnú poisťovňu

MUDr. Szalay: Čakanie u lekárov nikto nemeria

Zhovárala sa: Lucia Marcinátová

Bratislavský samosprávny kraj schvaľuje ordinačné hodiny lekárov, povoľuje ambulancie, berie na vedomie cenníky, rieši podnety. Opýtali sme sa MUDr. TOMÁŠA SZALAYA, lekára samosprávneho kraja z Odboru zdravotníctva BSK, na slobodný výber lekára, ich nedostatok a či hrozí zatvorenie niektorých ambulancií, prípadne ich spájanie.

Čo v súvislosti so zdravotníctvom a službami pre pacientov v mestských častiach zastrešuje Bratislavský samosprávny kraj?

BSK vykonáva prenesený výkon štátnej správy. Vydávame povolenia pre poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, preverujeme podnety pacientov, po ukončení činnosti ambulancie preberáme zdravotnú dokumentáciu do úschovy. S výnimkou Polikliniky Karlova Ves nemáme vlastného poskytovateľa, ktorý by priamo zabezpečoval poskytovanie zdravotnej starostlivosti. Pri vzniku VÚC pred vyše dvadsiatimi rokmi získal kraj niekoľko budov zdravotných stredísk - Strečnianska, Šustekova, Fedinova, Záporožská a Rovniankova. Tieto objekty kraj prenajal na dlhé obdobie združeniam lekárov, ktorí v nich poskytujú zdravotnú starostlivosť.

Povoľuje BSK jednotlivé ambulancie? Čo má presne na starosti a za čo zodpovedá?

Medzi kompetencie kraja patrí aj povoľovanie činnosti zdravotníckych zariadení, najmä ambulancií. Povoľenie je nárokovateľné – ak žiadateľ splní všetky podmienky, povolenie dostane. Musí mať hygienou posúdené priestory, kde chce poskytovať zdravotnú starostlivosť, a musí mať atestovaného lekára s licenciou od komory – odborného zástupcu ambulancie. Kraj schvaľuje ordinačné hodiny, berie na vedomie cenníky, rieši podnety.

Jeden z problémov je nedostatok vhodných priestorov pre ambulancie. Zdravotné strediská v Dúbravke sú celkom obsadené. V iných priestoroch je vybudovanie ambulancie finančne náročnejšie. Najmä pre ambulancie primárnej starostlivosti (všeobecní lekári, pediatri) sú hygienické požiadavky pomerne prísne. Je to výzva aj pre samosprávu – ak chce pomôcť zlepšiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti, môže prispieť vhodnými priestormi.

Ako je to so spádovými lekármi – obvody? Má človek – pacient možnosť výberu alebo naopak je spádový lekár „povinný“ vziať pacienta z obvodu – rajónu?

Máme slobodnú voľbu lekára – pacient môže navštevovať ktoréhokoľvek lekára, podľa svojho výberu. Lekári však nemajú neobmedzenú kapacitu. Majú právo odmietnuť prijať pacienta, ak by tým prekročili únosné pracovné zaťaženie. V štyroch špecializáciách je pre pacientov vybudovaná „záchranná sieť“ v podobe zdravotných obvodov. Všeobecní lekári, pediatri, gynekológovia a zubní lekári majú pridelené obce a ulice, z ktorých sú povinní prijímať pacientov a nemôžu ich odmietiť z kapacitných dôvodov. Žiaľ, takéto riešenie neplatí pre lekárov-špecialistov. V prípade, že pacienta špecialisti odmietajú z kapacitných dôvodov, odporúčam mu obrátiť sa na svoju zdravotnú poisťovňu a žiadať od nej nájdenie takého dostupného lekára.

Kde presne nájdú ľudia zoznam ambulancií v Dúbravke?

Odporúčam stránku e-vuc.sk. Nájdete tam najaktuálnejší zoznam poskytovateľov zdravotnej starostlivosti. Na rozdiel od rôznych iných webstránok, na e-vuc.sk sú najaktuálnejšie informácie, ktoré máme v našom registri.

Veľa sa hovorí o nedostatku lekárov, dlhých čakacích lehotách, aká je aktuálne situácia s lekármi? Ktorých odborníkov je najväčší nedostatok, respektíve, kde bývajú najdlhšie čakacie lehoty?

Čakanie na vyšetrenie u špecialistov je problémom, ktorý trápi veľa pacientov. Je za tým veľa príčin – okrem iného Slováci navštevujú lekárov častejšie ako v iných krajinách. O dĺžke čakania nemáme nezávislé dáta, nikto tieto čakačky oficiálne nemeria. Vychádzať môžem preto len z anekdotických údajov – najväčšie problémy máme s pneumológmi, endokrinológmi, reumatológmi, chýbajú nám diabetológovia, detských psychiatrov hľadáme s lupou.

Druhou témou je aj vek lekárov, napríklad pediatrov. Aká je situácia v kraji? Aký je priemerný vek detského lekára? Hrozí zatvorenie niektorých ambulancií, ich spájanie?

V našom kraji je to podobne ako na zvyšku Slovenska – zhruba polovica pediatrov je v dôchodkovom veku. Nehovorím, že situácia je dobrá, ale je ako-tak stabilizovaná. Každý rok vychádzajú absolventi z rezidentského programu a preberajú si ambulancie.

Spájanie ambulancií vnímam ako jedno z praktických riešení fungovania (nielen) primárnej pediatrie – budúcnosť patrí podľa mňa tzv. združeným praxiam. Zdravotnícke zariadenie nebude vyzerať ako dnes (jeden lekár, jedna sestra, v jednej či dvoch miestnostiach), ale bude v ňom pôsobiť niekoľko lekárov vedľa seba, s viacerými sestrami a ďalším zdieľaným personálom. Takto sa dokážu odborne dopĺňať, v prípade potreby zastupovať, a spoločne dokážu zaplatiť aj podporný personál, napríklad recepčnú.

Objednávanie online, objednávkový systém. Funguje už vo väčšine ambulancií? Existuje nejaký centrálny systém? Môže toto BSK ovplyvniť? Iniciať zmenu?

Otázka je, čomu má slúžiť objednávkový systém – ak ide o plánovanie kalendára, takéto riešenia sú k dispozícii aj bezplatne, prípadne za minimálnu úhradu. Ak má ambulancia záujem, vie si to spojzduiť. Ak je vedľajším cieľom objednávkového systému vyberanie poplatkov, existuje niekoľko komerčných riešení, ktoré sa s ambulanciami delia o výnos z takéhoto objednávanía. Legislatíva zatiaľ neprikazuje, aby mali ambulancie objednávkový systém a štát im zatiaľ žiadny centrálny objednávkový systém nevyrobil. Župa môže používanie objednávkového systému požadovať od poskytovateľov v prípade, ak im napríklad udelí dotáciu.

Citát:

V našom kraji je to podobne ako na zvyšku Slovenska – zhruba polovica pediatrov je v dôchodkovom veku.

Re-use centrum je otvorené šesť dní do týždňa

KOLO po požiari opäť funguje

OLO v spolupráci s hlavným mestom otvorili po májovom požiari KOLO – Bratislavské centrum opätovného použítia. Návštevníčky a návštevníkov čaká obnovený priestor plný nevyužívaných, no stále pekných a funkčných vecí, komunitná osvetová miestnosť či okrúhla knižnica.

Najväčšie slovenské re-use centrum funguje na pôvodnej adrese Pestovateľská 13 s výnimkou pondelka šesť dní do týždňa.

KOLO – Bratislavské centrum opätovného použítia zasiahol v máji 2023 požiar, ktorý zničil vybavenie prevádzky, sklad a všetky predmety určené na opätovné použitie. „KOLO sa veľmi rýchlo po otvorení stalo pre mnohých z nás srdcovou záležitosťou. Sme vďační za neuveriteľné množstvo podpory, ktoré sa nám dostalo po májovom požiari zo všetkých strán a ktoré nám pomohlo postaviť sa znovu na nohy. KOLO je viac ako len priestor. KOLO je silná a krásna myšlienka, ktorú nemôže zničiť ani požiar,“ hovorí Ivan Sokáč, generálny riaditeľ OLO.

Po letnej rekonštrukcii prináša KOLO niekoľko novínok.

Okrúhla knižnica či osvetová miestnosť patria medzi stálice KOLO. Novinkami sú oddychová zóna, dielňa a stabilný SWAP rastlín.

„Čo sa nám podarilo v KOLO zachovať, sú nielen jeho základné funkcie, ale aj dobrá energia a atmosféra, ktoré mali návštevníčky a návštevníci tak radi. Medzi naše stálice patrí osvetová miestnosť, ktorá je obľúbeným komunitným priestorom pre všetkých. Chystáme rôzne upcyklačné workshopy, edukatívne prednášky či výstavy umenia z odpadu. Police budú opäť plné

pekných a funkčných vecí, ktoré nám Bratislavčanky a Bratislavčania nosili počas celého leta, za čo im ďakujeme,“ dodáva Martina Čechová, manažérka cirkulárnej ekonomiky OLO.

V znovuo tvorenom KOLO pribudla oddychová zóna so sedacími vakmi od WAKIVAKY z recyklovaných bannerov OLO, stabilný SWAP rastlín a dielňa na opravu poškodených vecí. Návštevníčky a návštevníci sa od začiatku budúceho roka môžu tešiť na dlhoočakávané oddelenie vybraných elektrospotrebičov. KOLO po novom eviduje predmety elektronicky – pri vstupe a výstupe predajne s cieľom urýchliť obsluhu pri pokladni. Zmena nastala aj v systéme príspevkov za jednotlivé predmety. Zatiaľ, čo pôvodne fungovalo KOLO na rozpätí odporúčaných príspevkov, po novom bude každý predmet označený QR kódom s pevnou výškou príspevku.

Návštevníci si môžu z KOLO nielen odniesť rôzne druhy predmetov, ale aj priniesť tie, ktoré už v domácnosti nepotrebujú. Funkciu zberného miesta plní KOLO počas riadnych otváracích hodín. Zoznam predmetov, ktoré KOLO prijíma/neprijíma je uvedený na stránke www.olo.sk/kolo.

(lum)

ČO PRIJÍMA KOLO

Nečalúnený nábytok (nie nábytkové zostavy) ako stoly, stoličky, komody, poličky, rámy postelí (nie matrace), záhradný nábytok, knižnice, nočné stolíky, nábytok pre deti, atď.

Záhradný nábytok ako plastové stoly, stoličky, ratanové kreslá, slnečníky, atď.

Knihy, časopisy, CD a DVD.

Spoločenské hry a hračky ako autíčka, autodráhy bábiky, figúrky, lopty, drevené hračky, skladačky, atď.

Detský sortiment ako kočíky, autosedačky, detské hojdačky, bazény, chodúľky, ohrady, sedačky na bicykel, nosiče, atď.

Kuchynské potreby (nie elektronické) ako tanier, poháre, príbor, džbány, misy, hrnce, panvice, strúhadlá, iné ako drevené náradie (kovové či plastové naberačky, metličky, liatinové platne), sklenené či plastové dózy na skladovanie potravín (s viečkami/vrchnákmi), Soda-Stream, Koťogo kávovar, atď.

Domáce a záhradkárské potreby (nie elektronické) ako skrutkovače, kladivá, vedrá, lopaty, lopatky, hrable, hrabličky atď.

Kancelárske a školské potreby ako školské tašky, kompletne sady farbičiek či fixiek, prázdne zošity, farby, štetce, peračníky, vrecká na prezuvky, atď.

Chovateľské potreby ako prepravky na prevoz zvierat, koterce (bez matracov a čalúnenia), vôdzky, obojky, budy, klietky, akváriá, atď.

Športové potreby ako zjazdárske lyže, bežky, topánky na bežky, lyžiarky, korčule (in-line, kolieskové, na ľad,...), tenisové a bedmintonové rakety, sánky, boby, lopty, nafukovačky, činky, prilby na rôzne športy, atď.

Bicykle, kolobežky, odrážadlá, trojkolky, atď.

Hudobné nástroje (nie elektronické) ako strunové nástroje (gitary, ukulele,...), strunové nástroje, dychové nástroje, stojany, obaly na nástroje, atď.

Predmety musia byť čisté, zachovalé, funkčné a kompletne.

KOLO

Kde - v areáli OC KORZO na Pestovateľskej 13, pri nákupných centrách Avion a IKEA.

Dostupnosť - V MHD zastávka Avion – IKEA (autobus č. 61 a 96), návštevníci KOLO majú možnosť parkovania v areáli OC Korzo.

Otvorené - v utorok až piatok 10:00 - 18:00 a počas víkendov 10:00 - 17:00.

Dajte šancu odpadu

Denne sa z bratislavských žltých zberných nádob a vriec vyzbiera približne 30 ton plastových obalov, kovových obalov a nápojových kartónov. Len vďaka správne vytriedeniu môže byť odpad zrecyklovaný a použitý opätovne.

Odpad zo žltých nádob a vriec OLO odváža do dotriedňovacieho závodu vo Vlčom hrdle. Tam sa jednotlivé druhy odpadu pomocou modernej optickej triediacej linky rozdelia do samostatných kójí. Takto vytriedený odpad sa zlisuje do balíkov, ktoré sa posielajú na ďalšie spracovanie recyklátorom. Z konzervy tak môže vzniknúť napríklad kostra bicykla, z plastovej fľaše flísová bunda a z krabice od džúsu napríklad dávkovač na mydlo.

K recyklátorom tiež putuje vyzbieraný papier a sklo. Z novín a časopisov sa vyrobí napríklad obal na vajíčka, toaletný papier alebo krabica. Z použitej sklenenej fľaše môže opäť vzniknúť rovnako kvalitná fľaša, karafa na vodu alebo váza.

Kuchynský biologicky rozložiteľný odpad vyzbieraný z bratislavských domácností sa premieňa na elektrinu, bioplyn a biouhlíkový substrát. Tento materiál je schopný viazať uhlík, živovať pôdu a zvyšovať jej úrodnosť. Biologicky rozložiteľný odpad zo záhrad sa ďalej zhodnocuje v kompostárni.

Použitie oleje a tuky sú znovu použiteľnými surovinami, ktoré je možné zužitkovať pri výrobe biopalív. Tento druh odpadu nachádza využitie v odvetví energetiky, dopravy či logistiky.

Čierne nádoby sú určené na zmesový komunálny odpad, ktorý sa už ďalej nedá recyklovať. Zmesový odpad putuje do Zariadenia na energetické využitie odpadu (ZEVO), kde sa mení na elektrickú energiu a teplo pre časť bratislavských domácností. (olo)

Nefunguje lampa? Nahláste to!

Počas zimných a tmavých mesiacov sú otázky a podnety stále častejšie. Nahlásiť nefunkčné osvetlenie možno cez elektronický formulár priamo spoločnosti Siemens. Nájdete ho aj na stránke mestskej časti www.dubravka.sk v časti Potrebujem vybaviť. Pre nahlásenie nefunkčnej lampy je potrebná ulica, číslo domu v blízkosti, ktorého je osvetlenie a tiež číslo stožiaru, ktoré je na verejnej lampe. Jednoduchou cestou je poslať QR kód priamo z lampy alebo využiť nepretržité call centrum 02/ 6381 0151.

Tlačili kapustu, tvorili kompost

V MŠ Galbavého mali deti prednášku o kompostovaní a pomocníkoch dažďovkách. Z tekvic deti vyrábali strašidlá a Deň jablka oslávili tvorbou, sušením jablák a aj pečením koláča. Počas kapustových slávností škôlkari natlačili plný sud kapusty.

Ako a kedy kontaktovať políciu?

Verejný poriadok v mestskej časti zabezpečujú a dohliadajú nad ním príslušníci policajného zboru SR a pracovníci mestskej polície Bratislava. V prípade, ak má niekto podozrenie, že dochádza k jeho narušeniu protiprávnym konaním je potrebné kontaktovať políciu. Podozrenie z trestného činu treba hlásiť štátnej polícii. Telefonicky – 158, 112. Osobne – Polícia SR - Obvodné oddelenie PZ Dúbravka, Saratovská 3081. V prípade záujmu o prednášku na školách či pre seniorov kontaktovať - orpzba4@minv.sk.

Lúčime sa s hudobným skladateľom

Voveku 81 rokov nás navždy opustil Igor Bázlik, hudobný skladateľ. Jeho piesne spievali Karol Duchoň, Marika Gombitová, Eva Kostolányiová, Ivan Krajčíček a iní. Mestská časť ho v roku 2020 nominovala na ocenenie BSK.

Kraj zrekonštruoval dielo Erny Masarovičovej

Obnovený reliéf má farbu a pohyb

Text: Lucia Marcinátová

V roku 2021 sme predstavili dielo v rámci seriálu Dúbravských novín o sochách vo verejnom priestore, o rok neskôr sme ho spomenuli pri príležitosti výstavy s názvom Erna monumentálna v Mirbachovom paláci v Galérii mesta Bratislavy. Autorkou železného reliéfu je sochárka Erna Masarovičová.

Sochárske dielo tak spomínáme po tretí raz. Bratislavský samosprávny kraj ho totiž zrekonštruoval a vrátil mu nielen pôvodnú farebnosť, ale aj pohyb. Železný reliéf na fasáde už nie je hrdzavý, no modro-červený a dá sa otáčať.

Sochy a plastiky v parkoch, reliéfy vo vestibuloch budov či maľby na stenách. Človek často prechádza okolo objektov, ktorých význam a hodnotu ani nevníma. Bratislavský samosprávny kraj však rozbehol iniciatívu, ktorá mapuje a chráni umenie vo verejnom priestore.

V roku 2023 spustil projekt Umenie vo verejnom priestore Bratislavského kraja. Jeho cieľom je šíriť osvetu o dielach v kraji, ako aj reštaurovanie chátrajúcich diel. Spolupracuje na ňom s Galériou mesta Bratislavy.

Prvým zreštaurovaným objektom je práve dielo v Dúbravke. Kinetická kovová plastika významnej slovenskej sochárky Erny Masarovičovej na fasáde školského internátu.

Na zlý stav plastiky upozornila historička umenia, Dúbravčanka Zoja Droppová z Galéria mesta Bratislava. Plastikou počas tohto leta zreštaurovali Gabriel Strassner a Denis Dvorský v ateliéroch VŠVU v Bratislave. Na reštaurovaní spolupracovala aj dcéra autorky sochárka Katarína Kissoczy, ktorá sa popri svojej umeleckej tvorbe venuje i zachovaniu diela Erny Masarovičovej.

Zmena priestoru umením

Bratislavský kraj v rámci projektu Umenie vo verejnom priestore mapuje v prvej fáze zariadenia vo svojom vlastníctve – stredné školy, internáty, zdravotné strediská, domov a centrá sociálnych služieb. Aktuálne zdokumentoval viac ako 80 artefaktov. Často ide o umenie, ktoré vzniklo v období 50. až 80. rokov 20. storočia na objednávku pri stavbe budov s verejnou funkciou. Vznikli tak umelecké objekty, ktoré reflektujú ideológiu socialistického realizmu, ale aj také, ktoré nesú originálny autorský rukopis a zachovali si nadčasovú umeleckú hodnotu.

K vybraným dielam kraj robí aj kunsthistorický výskum v spolupráci s historičkami umenia Sabinou Jankovičovou a Vladimírou Büngerovou.

„V Dúbravke sme pred už viac než piatimi rokmi osadzovali vtedy nové dielo do verejného priestoru. Čo vtedy nikto nečakal, že okrem skrášenia verejného priestranstva a vlastnej myšlienky, dalo za vznik multižánrovému festivalu Spomienka na Deža, kde sa stretáva výtvarné, hudobné aj literárne umenie,“ dodal vicežupan Juraj Štekláč počas odhaľovania zrekonštruovaného reliéfu. „Zmenilo ľudí, ich stretávanie, prežívanie, myšlienky. Tak takýto je dosah umenia vo verejnom priestore, čo podčiarkuje jeho význam.“

Databáza diel

Erna Masarovičová bola zaujímavá sochárka, povojnová výtvarníčka, šperkárka, medailérka. Patrila k absolventom Strednej školy umeleckého priemyslu Jozefa Vydru a bola v poradí tretia absolventka VŠVU v Bratislave. Bola medzi sochármi, ktorí si v 60. rokoch urobili zväčša kurz a túto techniku vložili do umenia. Je autorkou kovových zváraných plastík aj diel vo verejnom priestore, kde dokázala prepojiť architektúru, krajinu, prírodu.

Galéria mesta Bratislava spracúva projekt s názvom Umenie mesta. Ide o online databázu s informáciami o umeleckých realizáciách v uliciach hlavného mesta. Projekt mapuje umelecké diela vo verejnom priestore Bratislavy od 2. polovice 20. storočia a zahŕňa sochy, fontány, mozaiky, nástenné maľby, a ďalšie umelecké diela či výtvarné artefakty. V budúcom čísle Dúbravských novín sa spolu s ním pozrieme podrobne na diela v Dúbravke.

Záhonov bude viac

Na jeseň nasadí, na jar prekvapí. Mestská časť Bratislava-Dúbravka využila jesenné dni pred zimnými mrazmi na sadenie cibuľovín. Kvety potešia aj v nových lokalitách.

Mestská časť Dúbravka začala s výsadbou cibuľových zmesí do verejného priestoru na jeseň v roku 2017 ako prvá samospráva na Slovensku. Inšpirovala tým aj hlavné mesto. Prvé kvietky mohli Dúbravčania vidieť skoro na jar 2018. Odvtedy pokračuje a výsadbu rozširuje.

Túto jeseň sadila cibuľky kvietkov v piatich lokalitách. V dvoch, kde už kvietky v trávnatých porastoch kvitli v minulosti – na Alexyho a Harmincovej, a na troch nových miestach. Kvety tak na jar vykuknú aj na Lipského ulici, Ožvoldíkovej v blízkosti Základnej školy Pri kríži a na M.Sch.Trnavského - Hanulova pri detskom ihrisku.

„Okrem estetickej funkcie je tou podstatnou tiež biodiverzita,“ pripomína Mária Smiešková vedúca Oddelenia životného prostredia mestskej časti a dodáva, že kvietky sú prospešné aj pre opeľovače.

Zmesky cibuľovín sú špeciálne namiešané tak, aby bol kvitnúci efekt zaujímavý a trval čo najdlhšie. Záhony kvitnú dva až tri mesiace postupne. Prvé tešia krókusy rôznych farieb, potom botanické tulipány a neskôr drobné cibuľoviny ako puškinie, modrice a botanické narcisky.

(lum)

Projekt Strabagu sa posunul

Medzi Dúbravčickou a Nejedlého je už roky naplánovaný projekt spoločnosti Strabag Real Estate. Mestská časť vydala projektu rozhodnutie o umiestnenie stavby. Okrem komerčného bývania by tu mali pribudnúť aj nájomné byty. Spoločnosť Strabag mala najskôr stavať na lúke za Kostolom Ducha Svätého, tieto pozemky získala zámenou za parčík Belopotockého v Starom

Meste. V roku 2018 vedenie Dúbravky iniciovalo zmenu, a to presun developerského projektu na okraj Dúbravky.

Opustila nás vedkyňa, ministerka

Vo veku 56 rokov zomrela akademička, vedkyňa a bývalá ministerka školstva, Dúbravčanka Martina Lubyová. V roku 2019 otvorila ako ministerka školstva školský rok aj u nás - na ZŠ Beňovského, ktorú sama navštevovala. Pôsobila aj v predsedníctve SAV.

Staré pneumatiky nepatria do smetiaka

Jeseň je časom „prezúvania“ áut. Pripomíname, že staré pneumatiky nepatria do žiadnej zbernej nádoby. Ako s nimi naložiť bezpečne a zodpovedne voči sebe aj životnému prostrediu? Opotrebované pneumatiky sa dajú bezplatne odovzdať ich predajcovi, do pneuservisu alebo na zberné miesta určené obcou, a to bez ohľadu na miesto kúpy, značku či veľkosť pneumatík. Len správne vytriedený odpad môže byť ďalej spracovaný. Ďakujeme, že triedite zodpovedne a prispievate k lepšiemu životnému prostrediu.

20 000 cibuliek Dúbravčanom

Starosta Martin Zaťovič, župní, mestskí a miestni poslanci, pokračovali počas októbra v tradícii, ktorá v mestskej časti začala v roku 2017, a rozdávali Dúbravčanom cibulky tulipánov. Dokopy ich bolo 20-tisíc v štyroch farbách kvetov. Po zasadení sa vyfarbia na jar.

Vianočná symfónia filmových tónov

Nechajte svoje srdce zahriať melódiami z vášho obľúbeného filmu, na najkrajšom vianočnom koncerte filmovej hudby roka! V sobotu 16. decembra o 19:00 v Dome kultúry Dúbravka.

Pohodlne sa usadte, zabudnite na zhon a pridajte sa k nám na nezabudnuteľnej ceste do krajiny magických tónov a filmových emócií. Oslávte s nami toto špeciálne obdobie v pôvabnom zvuku filmovej hudby, ktorá nás spája a oslavuje ducha Vianoc.

Pripojte sa k nám aj vy na jedinečnej Vianočnej symfónii filmových tónov! Orchester DOMINANTA je poloprofesionálne hudobné teleso, v ktorom sa profesionálni hudobníci venujú výchove mladých hudobníkov, ktorých spája vášeň pre hudbu.

Šesťdesiatčlenný orchester je založený na princípoch rodinnej súdržnosti, porozumenia a húževnatosti. Počas svojej existencie odohral desiatky koncertov a zožal množstvo standing ovation. Dušou orchestra je jeho zakladateľ a dirigent Jozef „Dodi“ Schwarzbacher.

Aj vďaka nemu, vystúpenia sršia energiou a prinášajú radosť milovníkom hudby. Na koncerte odznejú veľkolepé vianočné orchestrálne skladby z vašich obľúbených filmov a muzikálov.

Vianočná pohoda sa môže začať.

V kultúrnom dome sa stretli kapely Nazareth a Turbo

Legenda zavítala do Dúbravky

Text: Lucia Marcinátová

Škótska rocková formácia Nazareth sa predviedla v rámci svojho turné na Slovensku na dvoch miestach. Jeden z koncertov hostila modrá sála kultúrneho domu.

This Flight Tonight, Love Hurts, Dream On alebo Hair of the Dog. Legendárne hity, ktoré sa mnohým dodnes rozoznejú v hlavách alebo trošku nostalgie? Možno oboje. Isté je, že sa spájajú so škótskou hard rockovou skupinou Nazareth, ktorá vznikla v roku 1968. Na konci októbra zavítala do Dúbravky.

Legendárna kapela niekoľkokrát menila osadenstvo skupiny a aj jej pôsobenie, no energia jej nechýba dodnes.

Presvedčila o tom fanúšikov v modrej sále Domu kultúry Dúbravka, kde sa kapela zastavila počas svojho turné po Slovensku aj s českou rockovou skupinou Turbo, ktorá je na scéne už viac než štyridsať rokov. Počas svojej rockovej nálože v kulturáku nevynechala ani hity ako Hráč či Chtěl jsem mít.

Okrem Dúbravky sa ikona škótskej rockovej hudby predviedla na dvojkoncerte aj v Banskej Bystrici. Skupina Nazareth vznikla v decembri 1968 v meste Dunfermline v Škótsku z členov miestnej skupiny The Shadettes. Názov Nazareth vznikol podľa rovnomenného mesta v americkom štáte Pensylvánia, ktoré sa spomína v piesni formácie The Band – The Weight. V roku 1971 debutovala skupina rovnomenným albumom Nazareth.

(lum)

V jesennom behu dvojíc si zmeralo sily 28 štafiet

V parku sa bežala Rodinná štafeta

Po piatkovom daždi bola sobota ako zázrak, slnečné jesenné počasie športovcom v Dúbravke prialo. Mestská časť organizovala prvý ročník behu s názvom Rodinná štafeta. Bežali v nej dvojice – rodič a dieťa.

Okolie Základnej školy Beňovského a priľahlý park Družba v prvú novembrovú sobotu medzi 9.00 a 10.00 dopoludnia zaplnili malí a veľkí bežci. V takzvanej Rodinnej štafete bežali spoločne vždy dospelý rodič a dieťa narodené v rokoch 2008 – 2018.

Prvý trisotmetrový okruh bežali dospelí, ktorí odovzdali štafetu svojim ratolestiam. Tie absolvovali rovnako druhý okruh parkom.

„Štartovalo viacero štafiet súčasne a na základe odmeraných časov a vekového koeficientu dieťaťa sme určili čistý čas dvojice, ktorý rozhodol o celkom poradí,“ priblížil Radek Šatka z referátu športu.

Spolu bežalo 21 štafiet s mužským dospelým a 7 štafiet so ženskou dospelou bežkyňou. Prvé tri najrýchlejšie štafety v kategórii získali medaily a pohár.

(lum)

Mužská štafeta

1. Peter Opavský a Matej
2. Matúš Hutňan a Nina
3. Pavol Kianička a Kristína

Ženská štafeta

1. Alexandra Podhradská a Tomi
2. Monika Dekanová a Matej
3. Katka Zásadná a Daniel

NADÁCIA VEOLIA SLOVENSKO PODPORÍ KOMUNITNÝ ŽIVOT

Vítané projekty: Macko a Hestia

Druhý ročník programu Komunitné granty, ktorý je určený pre širokú verejnosť, neziskové organizácie, športové kluby či školské zariadenia, sa tešil veľkému záujmu. Pilotný ročník programu bol v roku 2021 určený len pre organizácie z mestskej časti Petržalka, no po pozitívnom ohlase verejnosti sa druhý ročník rozšíril aj do mestských častí Dúbravka a Podunajské Biskupice. Dokopy prišlo až 74 žiadostí a po dôkladnom posúdení nadačnou radou finančnú podporu získalo deväť projektov.

Predkladané projekty sa mali primárne orientovať na sféry podpory vzdelávania, životného prostredia, zlepšenia života komunity či podpory športujúcej mládeže.

Od organizácií a združení z Dúbravky bolo doručených 16 žiadostí na veľmi zaujímavé projekty a vybrať z nich tie najlepšie nebolo vôbec jednoduché. „Pri finálnom výbere sme kladli dôraz na zámer projektu, na trvalú udržateľnosť a na dosah na rozvoj komunity. Záleží nám na zvyšovaní kvality životného prostredia a taktiež na možnostiach podnetného trávenia voľného času detí, dospelých a seniorov. Preto vždy radi využijeme príležitosť podporiť aktívne organizácie, ktoré sa snažia o rovnaké ciele,“ uviedol Peter Dobrý, predseda správnej rady Nadácie Veolia Slovensko. Zároveň dodal, že skupina Veolia dáva priestor zamestnancom angažovať sa pri realizácii komunitných projektov, aby aj oni mohli byť súčasťou pozitívnych zmien v lokalitách, kde skupina pôsobí.

Vítaznými projektmi v Dúbravke sa stali:

Vzdelávanie a rozvoj detí v RC Macko

Poslaním Rodinného centra Macko je podporovať komunitu rodičov, upevňovať vzťahy a pritom poskytnúť deťom možnosti na ich rozvoj. Návštevníkmi sú hlavne rodičia na materskej/rodičovskej dovolenke so svojimi ratolesťami. Celý chod a harmonogram aktivít zastrešujú mamičky dobrovoľníčky, pričom návštevníci podporujú činnosť centra symbolickým vstupným. „Vzhľadom na to, že vyzbierané peniaze z herničiek slúžia aj na platenie energií, musíme veľmi starostlivo vyberať, na aký účel použijeme zvyšok. Keďže chceme deťom poskytnúť bezpečné a podnetné prostredie na ich rozvoj, rozhodli sme sa zapojiť do grantového programu Nadácie Veolia Slovensko. Je pre nás veľká česť, že sa rozhodli náš projekt podporiť,“ uviedla Silvia Bošková, členka RC Macko. Získané finančné prostriedky budú použité na nákup rôznych kníh na precvičovanie slov, magnetickej stavebnice na precvičovanie jemnej motoriky, koordinácie ruka-oko a podpory logického myslenia. Poslúžia tiež na zabezpečenie pomôcok do Macko Montessori ateliéru, v ktorom sú deti vedené k samostatnosti pri rôznych činnostiach. „Veľa rodičov si v momentálnej finančnej situácii nemôže dovoliť zaobstaráť hračky na podporu rozvoja svojho dieťaťa, preto ich kúpou pomôžeme rodinám v širokom okolí. Veríme, že tieto pomôcky prispievajú k väčšej spokojnosti a zároveň uľahčia deťom štart do života,“ dodala.

Komunitný park "Inklúzia" pre klientov a sídlisko v Dúbravke

Druhý grant poputuje na revitalizáciu časti záhrady v zariadení pre seniorov HESTIA. Je to miesto, ktoré spája rodinnú, priateľskú atmosféru domova s profesionálnou starostlivosťou o obyvateľov zariadenia s ľudským prístupom personálu.

O radosť zo získania grantu sa podelila Ľubica Kočanová, generálna manažérka HESTIA n. o.: „Naše verejné poďakovanie spojené s našou úprimnou radosťou patrí Nadácii Veolia Slovensko, ktorá sa svojim komunitným grantom rozhodla podporiť projekt revitalizácie záhrady HESTIA n. o. Záhrada je aktuálne upravená, ale je zastaraná. Komunikačné povrchy v nej nie sú

bezpečné, asphalt je vplyvom času poškodený, nekvalitný, stará brána a oplotenie sú prehrdza-vené.“

Finančné prostriedky od Nadácie Veolia Slovensko budú použité predovšetkým na úpravu spevnených plôch s asfaltovým a Bangkirai povrchom. Vďaka realizácii rekonštrukčných prác bude možné otvoriť uzatvorený park pre širšiu okolitú verejnosť a prepojiť tak život klientov so životom sídliska. „Naším cieľom je búrať „bariéry a ploty“ ktoré sú medzi nami a sídliskom. Nechceme byť izolovaným zariadením, oddeleným od sídliska. Projektom chceme v parku otvoriť a rozvinúť spoločenský život, kde budeme spájať sídlisko a našich znevýhodnených klientov podujatiami, kultúrnymi vystúpeniami, prednáškami, spirituálnymi stretnutiami, opekaním dobrôt, ale aj spájať deti so špeciálnymi potrebami s našimi seniormi,“ priblížila pani Kočanová.

Úspešným žiadateľom gratulujeme a prajeme veľa úspechov pri realizácii projektov, ktoré, veríme, opäť o niečo skvalitnia život v Dúbravke.

Mária Hlaváčová, Veolia Energia Slovensko, a. s.

Rady záhradkárom

Hodnotíme rok a plánujeme

Tešíme sa na blížiacie sa vianočné sviatky. Zhodnotíme uplynulý rok v záhradke, posedíme so susedmi, pochválime sa pestovateľskými úspechmi a hľadáme príčiny neúspechu. Viacerí z nás asi zaznamenali slabšiu úrodu ovocia, predovšetkým jablák, čerešní, sliviek či hrušiek, naopak darilo sa zelenine a drobnému ovociu, hovorí Milan Trstenský, člen komunitnej Vodárenskej záhrady o. z. Živica.

Záhradkár v decembri: Keď je už zem premrznutá, rozhodíme po trávniku kompost, v hrúbke okolo 0,5 cm. Predtým však vyhrabeme z trávniku ihličie, lístie a suché konáriky. Prezeráme a opravujeme ploty.

Ovocné stromy: Stromy majú obdobie vegetačného pokoja. Dokončíme výsadbu, za vhodného počasia začíname s presvetľovaním. Väčšie rany zatierame štepárskym voskom. Ak nie sú mrazy, začneme s prípravou vrúbľov na jarné preštepovanie ovocných stromčekov.

Drobné ovocie: Medzi jahody dáme rašelinu alebo kompost, aby nevymrzli. Upravíme maliny, môžeme začať s rezom ríbezlí.

Zelenina: Paradajky a papriku v skleníku môžeme ponechať až do príchodu silnejších mrazov. Po zbere ju môžeme nechať dozrieť v teple na parapetoch, prípadne papriku a čili papričky vysušíme, vyčistíme od jadierok a najemno pomelieme na kávovom mlynčeku. Kontrolujeme sklad uloženaj zeleniny a ovocia. Podľa potreby vyskladňujeme.

Kontrolujeme jesenné výsevy cesnaku, cibule. Zberáme čerstvý pór a mangold, keď nemrzne aj mladú cibuľku zo skorého jesenného výsevu.

Dôležitým pomocníkom permakultúrneho spôsobu pestovania a ovocia a zeleniny je spevavé vtáctvo. Nezabudnime ho predovšetkým v týždňoch so snehovou prikrývkou pravidelne prikrmovať, občas môžeme pripraviť aj miskú s vodou. Prikrmujeme ovčím, kozľacím alebo hovädzím lojom, semenkami slnečnic a tekvicovej zeleniny.

Sadili, pozorovali rastliny, tvorili herbár

Bylinková záhrada na Švantnerke

Združenie rodičov pri Materskej škole Švantnerova sa zapojilo do zaujímavého projektu pre deti, ktorý vyhlásila mestská časť Bratislava-Dúbravka formou mimoriadnej dotácie v druhom polroku 2023. Hlavným cieľom projektu Bylinková záhradka je tvorba a ochrana životného prostredia a ochrana zdravia obyvateľstva.

Materská škola Švantnerova disponuje šiestimi vyvýšenými záhonmi, do ktorých si pripravuje vlastný kompost z biologického odpadu. Teraz investovala financie do ďalších záhonov.

Zámerom bolo vytvoriť z nich priestor, ktorý dokáže deti vzdelávať a zároveň ich naučí pracovným návykom i sebestačnosti v dopestovaní bylín.

Edukačné aktivity s deťmi boli zamerané na pozorovanie pod mikroskopom, vyhľadávanie a porovnávanie bylín v knihách s reáliami. Deti s radosťou priniesli knihy, ktoré majú v domácich knižniciach.

Predškolyáci vyrábali knihu bylín, herbár a naučili sa básničky. Okrem vzdelávacích aktivít si spoločne vytvorili bylinkové vrecúška a ochutnali čajík z čerstvých bylín.

Do projektu sa zapojili nielen deti, ale aj rodičia a zamestnanci. Záver projektu zhrnuli zamestnanci v Otvorenej hodine pre pedagógov, aby posúdili, že „bylinková“ téma je deťom blízka, zaujímavá a hlavne poučná.

Projekt bude pokračovať v ďalších ročných obdobiach (jar a leto), keď sa budú deti starať o záhony a ochutnávať bylinky v nátierkach a čajíkoch.

Ďakujeme mestskej časti Bratislava-Dúbravka za možnosť získať dotáciu na udržateľný rozvoj blízkeho okolia v materskej škole.

Propagácia projektu <https://www.mssvantnerova.sk/projekt-bylinkova-zahradna>

Začiatok školského roku v MŠ Bullova s novinkami

Ihrisko aj bránky pre malých športovcov

Za prvé dva mesiace nového školského roku 2023/2024 pribudli do Materskej školy Bullova nielen nové deti, ale aj viacero novínok na školskom dvore.

V rámci projektu Zelená pre malých športovcov, ktorý finančne podporila dotáciou mestská časť Bratislava-Dúbravka v roku 2023 a z dvoch percent z daní vyzbieraných OZ Bullka v roku 2023, vytvorila materská škola nové krásne ihrisko zmontované z gumených dlaždíc s rozmermi 5 m x 8 m.

Toto ihrisko si deti ihneď zamilovali a tešia sa z pohybu na bezpečnom a mäkkom povrchu. K ihrisku materská škola získala aj dve futbalové bránky v rámci podpory malých futbalistov, za čo vďačí miestnemu poslancovi a zástupcovi ŠKP Dúbravka Štefanovi Gubicovi.

V polovici októbra priložili ruku k dielu aj rodičia detí z MŠ Bullova a zamestnanci, ktorí v rámci poobednej brigády pomohli upraviť plochy okolo budovy. Po zateplení školského objektu boli dlhšie zanedbané.

Plochy pod oknami budovy materská škola skrášila rastlinkami a okrasnými kamienkami zakúpenými vďaka projektu z Programu Zelený región, dotovaného Bratislavskou vodárenskou spoločnosťou (BVS).

Ďakujeme za dotácie mestskej časti Bratislava - Dúbravka a BVS, bez ktorých by realizácia projektov nebola možná.

OZ Bullka

Bezbariérová toaleta pre knižnicu

Debarierizácia Miestnej knižnice na Sekurisovej pokračuje. Po vybudovaní bezbariérového vstupu a interiérovej schodiskovej plošiny pripravila mestská časť projekt bezbariérovej toalety.

Projekt Vybudovanie bezbariérovej toalety Miestnej knižnice Dúbravka bol pripravený s cieľom umožniť všetkým návštevníkom, vrátane telesne znevýhodnených občanov, komfortne využívať prostredie Miestnej knižnice Dúbravka bez obmedzení a bariér.

Zámerom projektu bolo neprístupnú toaletu s nefunkčnou kuchynkou na prízemí knižnice prebudovať na komfortné, normy spĺňajúce hygienické zázemie, prispôsobené tak pre osoby na invalidnom vozíku, ako aj pre iných.

Projekt "Vybudovanie bezbariérovej toalety v miestnej knižnici" finančne podporila Nadácia EPH, celková výška dotácie bola 15-tisíc eur.

Knižnica neznamená polica - živé miesto v jednej mestskej časti

Rekonštrukcia detského oddelenia miestnej knižnice sa realizuje vďaka integrovanému regionálnemu operačnému programu nenávratného finančného príspevku Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky v zastúpení Ministerstva kultúry Slovenskej republiky, ktorý bol poskytnutý na projekt s názvom Knižnica neznamená polica – živé miesto v jednej mestskej časti.

Cieľom projektu je zvýšenie kvality poskytovaných služieb v kultúrnej inštitúcii - v Miestnej knižnici Dúbravka a zlepšenie úrovne hygienických štandardov kultúrnej inštitúcie.

Nenávratný finančný príspevok: 189 491,88 EUR

Výška finančnej podpory z EÚ: 189 491,88 EUR.

Na nete bezpečne a eticky. Taký je názov aj zámer projektu na dúbravských školách

To, čo zverejníme na nete, to ostane

Viete, čo je netiketa, a aké má pravidlá? Čo hrozí deťom v online svete? Aké sú nástrahy a prínosy, ale aj ako rozoznať hoax? Nielen na tieto otázky dáva dúbravským deťom odpoveď projekt Na nete bezpečne a eticky, ktorý organizuje mestská časť Bratislava-Dúbravka vďaka podpore Bratislavského samosprávneho kraja, a to v rámci Bratislavskej regionálnej dotačnej schémy – výzvy na podporu mládeže pre rok 2023. Za deťmi prichádzajú lektori s interaktívnymi prednáškami zo školy programovania v Dúbravke – Logiscool.

„Cieľom projektu je preškoliť 3150 žiakov všetkých štyroch základných škôl v Dúbravke v oblasti bezpečnosti a etiky na internete, znížiť online šikanu, naučiť ich rozpoznávať hoaxy a dezinformácie, zvýšiť ich digitálnu gramotnosť,“ priblížila koordinátorka už rozbehnutého projektu za mestskú časť Mária Smiešková. „Na základe skúseností učiteľov, psychologov a rodičov bol vypracovaný program školení v oblasti internetovej bezpečnosti.“

Súčasne sa spolu s deťmi rozvíjajú i pedagógovia. Tému online bezpečnosti spoznáva totiž aj 150 pedagogických zamestnancov základných škôl, ktorí robia na školeniach pedagogický dozor.

Školenia spojené s interaktívnymi aktivitami absolvujú postupne žiaci 3. - 9. ročníka vo všetkých štyroch dúbravských základných školách.

Od bezpečnosti cez šikanu k hoaxom

Bezpečnosť na internete pre tretí až piaty ročník. Tvorba online obsahu a jeho zdieľanie. Netiketa ako prevencia online šikany pre piatakov a starších a tiež hoaxy, dezinformácie a autorské práva. Také sú témy školení a interaktívnych hodín so žiakmi.

Stoja za nimi lektori zo školy programovania v Dúbravke – Logiscool, ktorá pôsobí na Sekurisovej ulici a okrem prednášok popularizuje aj témy programovania. Navštívili sme školiteľov a pripravili do Dúbravských novín miniseriál o projekte a najmä bezpečnosti na internete.

Nebezpečné skupiny

„Veľakrát deťom opakujeme, že to, čo sa napíše na internete, tam ostane navždy,“ hovorí Peter Kažmír, lektor z Logiscool. „Strácame nad tým kontrolu, hoci sociálne siete a Google majú svoje pravidlá, majú svoje GDPR, garancia toho, že firma bude narábať s dátami tak, akoby sme chceli, je relatívna. Snažíme sa deťom vysvetliť, že hoci správu v chate vymažú, nikdy nie je zmazaná naozaj. Internet vie o tebe všetko, čo mu o sebe napíšeš, ale aj oveľa viac. Vie, aké máš rád hry, aké webové stránky navštevuješ, a dokonca aj, kto sú tvoji kamaráti na internete. Podstatné na internete je tiež vytvorenie dobrého hesla.“

Heslo by malo obsahovať malé aj veľké znaky a zahŕňať aspoň jeden zo špeciálnych znakov, napríklad \$, #, @, ! a nejaké číslice. Zároveň má byť pre jeho autora ľahko zapamätateľné a môže ním byť pokojne aj celé veta.

Národné centrum kybernetickej bezpečnosti SK-CERT a školy upozorňujú aktuálne na nebezpečnú skupinu s názvom Pridaj čo najviac ľudí na platforme WhatsApp. Skupina podľa spravodajstva sprístupňuje deťom pornografický obsah, explicitné videá vražd a samovražd.

„Šíriteľ má z nejakého dôvodu databázu telefónnych čísel, čísla popridáva do nejakej skupiny a začne tam šíriť násilie, pornografiu,“ približuje Peter Kažmír. „Je to taký fishing, povedia deťom, pridali sme ťa do skupiny, je to výzva, aby nás v nej bolo 10-tisíc, chceme vytvoriť svetový rekord a podobne. Je zlé, že deti sa tomu nemôžu brániť a sú do tej skupiny pridané, nemôžu sa rozhodnúť či do nej vojdú alebo nie, no môžu odtiaľ odísť.“

Podľa odborníka je potrebné deťom vysvetliť, že nevedí, keď zo skupín odídu. „Snažíme sa deťom komunikovať, aby sa nebáli robiť ani kvázi nepopulárne činy, napríklad opustiť skupinu, povedať, že to je nesprávne, ohlásiť šikanu.“

Zimný slnovrat, stromček a Tichá noc - vianočné zvyky a obyčaje dúbavských Chorvátov

V Dúbravke bolo na Vianoce pod stolom seno, na ňom víno

Text: Ľubo Navrátil

Dominantou zimných obyčají a zvykov bol zimný slnovrat, ktorý podľa kalendára pripadá na 21. december. Od pradávna bol koniec jesene a začiatok zimy považovaný za čas, keď nadobúda prevahu zlo nad dobrom, škodliví démoni nad životodarným slnkom.

Slávenie Vianoc stanovili kresťania v 4. storočí na deň zimného slnovratu, aby vytvorili protiváhu pohanským oslavám. Cirkev postupne pretransformovala pohanské tradície na kresťanské sviatky. Kresťanstvo dalo vianočným sviatkom nový zmysel.

Narodenie Krista symbolizuje nový život pre človeka, pretože vďaka jeho príchodu na svet, smrti a zmŕtvychvstaniu môže byť každý spasený a dosiahnuť večný život. Oproti pohanským orgiám a magickým úkonom vložila cirkev do slávania Vianoc celkom iné poslanstvo. Jeho hlavným zmyslom je radosť zo spásy, ktorú ľudstvu poslal Boh vo svojom synovi, čím obdaroval všetkých ľudí. Preto vznikol aj zvyk dávať si darčeky pod stromček.

Stromček

História vianočného stromčeka, obľúbeného na celom svete, sa začala písať v nemeckom protestantskom prostredí. Prvá písomná zmienka o stavaní ozdobeného stromčeka pochádza z roku 1507 od kazateľa Geislera z Alsaska.

Johann Wolfgang Goethe opisuje stromček u strýka v roku 1765. V roku 1815 sa spomína prvý stromček v Gdaňsku, v roku 1817 vo Viedni, v roku 1919 v Budíne, v roku 1933 v Ríme a v roku 1937 v Paríži. Pôvod vianočného stromčeka však nie je biblický ani kresťanský – siaha možno až k rímskym oslavám slnovratu-saturnáliám.

Na naše územie prenikol stromček až koncom 18. storočia z Nemecka. Najprv sa udomácnil v mestskom prostredí a až koncom 19. storočia začal prenikať na vidiek. Na východné Slovensko sa dostal dokonca až medzi vojnami. Dovtedy sa v izbách vešali rôzne slamené predmety, snopy obilia a zelené vetvičky. Aj stromček býval spočiatku zavesený v kúte alebo v strede izby vrcholcom k zemi. Jednoznačnú príčinu, prečo sa práve ihličnatý stromček stal symbolom Vianoc, nepoznáme.

Pohľadnica k Vianociam

Prvé želanie k vianočným sviatkom sa rozhodol poslať priateľom a príbuzným Nicolo Monte Mellini z talianskej Perugia. V roku 1709 napísal niekoľko básničiek a myšlienok na kartičky a

rozposlal ich svojim drahým. Jeho myšlienky sa neskôr chopili dvaja tlačiarci v Miláne, ktorí začali predávať maľované pozdravy. Zvyk sa postupne rozšíril a stal sa neodmysliteľnou súčasťou vianočných sviatkov.

Stille Nacht, heilige Nacht...

Prvenstvo medzi vianočnými piesňami patrí nielen u nás Tichej noci. Jej text pochádza z rakúskeho Lungau, kde ho v roku 1816 zložil duchovný Mariánskej fary Joseph Mohr. O dva roky neskôr pôsobil Mohr v novozaloženej fare svätého Mikuláša v Oberndorfe pri Salzburgu. Na Vianoce 24. decembra 1918 požiadal miestneho organistu Franza Xavera Grubera, aby k jeho básni skomponoval priliehavú melódiu.

Skladba pre dve spevácke sóla, chór a gitarový sprievod sa Mohrovi tak zapáčila, že ju narychlo zaradil do polnočnej omše. Premiéra piesne Stille Nacht – Tichá noc v malej kaplnke oberndorfského kostola mala podľa dobových prameňov obrovský úspech. Kaplnka dodnes nesie jej meno a text tejto vari najznámejšej vianočnej piesne preložili postupne do 200 jazykov sveta.

Stridžie dni

Dni pred Vianocami boli označované v ľudovej tradícii ako "stridžie" dni a preto ľudia vykonávali rôzne obrady, aby zapudili všetky negatívne sily, ktoré mohli uškodiť nielen ľuďom, ale aj dobytku a budúcej úrode. Stridžie dni začínali na Katarínu a končili na Štedrý deň. Pôvodne bol za najkratší deň roka považovaný 13. december, teda Lucia. Vtedy ľudia nechávali na stole cesnak a okiadzali príbytky, aby vypudili démonické sily.

U Chorvátov, ako aj u iných európskych národov, bol zimný slnovrat oslavovaný dlho dopredu rôznymi zábavami, tancami a hrami, pri ktorých sa často chodilo v maskách.

Štedrý večer

Štedrý večer – Badnjak - bol u Chorvátov v Devínskej Novej Vsi, Dúbravke a Jarovciach oslavovaný rôznymi magickými praktikami.

V Dúbravke pred večerom gazda nabral pod pazuchu sena, vstúpil s ním do kuchyne a zaželel všetkým: "Vinšujem vám, vinšujem, ovie sritne sviatke, Ježuševu narodenje, ča si od miloga boga zjadate, zdravle, sritu a po smrti dušnoga spaseňa."

Seno potom položil pod stôl. Po večernom zvonení zapálili v izbe sviečku a rodina zasadla k večeri. Spoločne sa pomodlili, gazda požehnal jedlo, nalial všetkým dospelým a starším deťom víno a predniesol prípitok.

V Jarovciach popoludní pred Štedrým večerom gazda porozkladal v izbe na podlahe slamu, na ktorej potom rodina tri noci spávala. Táto obyčaj bola spojená s poverou, aby sliepky dobre znášali. Skôr ako gazdiná prikryla stôl obrusom, nasypala naň obilie rôzneho druhu v tvare kríža. Navrch položila potom „božitnjak“, štedrovečerný pletený koláč, ozdobený figúrkami vtákov. Naprostred stola položili malý vianočný stromček "božitno drivo". Malý stromček odniesli aj na hroby. Nezabudli ani na tanier s vyklíčenou pšenicom zasiatou na deň sv. Barbory.

Chodenie s hviezdou

Až do 70-tych rokov 20. storočia sa v Jarovciach zachovala obyčaj chodenia s hviezdou. Traja mládenci chodili po dedine a jeden z nich spieval jednu z vianočných kolied. Ľuďom vinšovali zdravie, šťastie a božie požehnanie. V záhorských a zadunajských obciach chodili mládenci dopoludnia šibať svoje rovesníčky korbáčmi.

V Dúbravke a Devínskej Novej Vsi chodili chlapci od skorého rána vinšovať príbuzným a susedom. V priebehu 19. a 20. storočia chorvátske zvyky a obyčaje postupne splynuli so slovenskými a vytvorili tak špecifikum výročného zvykoslovia a obradovej ľudovej kultúry v záhorských i zadunajských obciach.

Obdobie zabíjačiek

V Dúbravke sa zabíjačky konali hlavne od Kataríny do Vianoc, ale aj počas fašiangov pred Veľkou nocou. Bolo to obdobie, keď bývalo relatívne hojnejšie. V Dúbravke musela svinka pripravená na zakáľačku vážiť minimálne 150 kíl a slaniny musela mať na štyri prsty, spomínajú Starodúbravčania.

Zabíjačka sa začínala skoro ráno a prvé posilnenie chlapov po zaklatí prasaťa bola krv pečená na cibulke a, ako inak, pohárik tvrdého. V Dúbravke sa prasa obáralo, na rozdiel napríklad od Žitného ostrova, kde sa štetiny opaľovali slamou. Obarená svinka sa popreťahovala reťazou, aby sa odstránili štetiny, oškrabala sa špeciálnymi zvoncami a vyumývala dobiela. Potom sa buď zavesila na „rémy“, alebo sa jednoducho rozoberala na stole. Mäso sa triedilo podľa kvality a podľa ďalšieho upotrebenia.

Zabíjačkové špeciality

V polovici novembra mohli Dúbravčania vidieť tradičnú dúbravskú zabíjačku na vlastné oči. V múzeu sa od rána pripravovali špeciality. Z menej hodnotných kúskov mäsa, vnútorností a koží robila tlačienka (švankes), cesnakový lalok, krvavnice (jelítka), jaternice, pražili sa škvarky, piekli sa rebierka a podbrušina s cesnakom a rascou, do láku sa nakladala šunka a slanina na údené a zo zvyškov ovaru sa robila zabíjačková kapustnica, ovarová polievka či žobrácka kaša.

System výslužiek

Rodiny zabíjali zväčša po dohovore s príbuznými a známymi, aby si výsluškami zabezpečili prísun čerstvého mäsa a zabíjačkových špecialít aj v čase, keď sa vlastné zásoby už minuli. Veľká výslužka pre najbližšiu rodinu a dobrých známych sa skladala spravidla z dvoch kúskov mäsa, štyroch jelítok a kanvice kapusty či ovaru, malá výslužka znamenala kus mäsa, dve jelítka a ovar.

Kraj organizoval športový deň stredoškolákov aj seniorov

Dúbravka bola prvá v kvíze o kraji

Na Mladej Garde mladí, v zariadení sociálnych služieb ROSA senior. Bratislavský kraj pripravil športový deň stredoškolákov aj štvorčlenných seniorských družstiev.

Bratislavský samosprávny kraj v spolupráci so športovými zväzmi a klubmi tento rok privítal športovú mládež nie len z Bratislavského kraja. Župný športový deň BSK pre stredoškolákov sa konal 21. septembra v Športovom areáli Mladá Garda na Račianskej.

„Cieľom tohto podujatia je podporiť mladých ľudí, aby sa viac hýbali, športovali, aby sa stretávali žiaci z rôznych škôl a nadväzovali vzájomné kontakty a porovnali si svoje športové zdatnosť,“ ozrejmil predseda BSK Jura Droba.

Svoj už tradičný športový deň mali aj seniori z Bratislavského samosprávneho kraja. V zábavných športových disciplínach sa stretli štvorčlenné družstvá seniorov už na tradičnom mieste v Zariadení sociálnych služieb ROSA na Dúbravskej ceste. Podujatie sa konalo pod záštitou predsedu Bratislavského samosprávneho kraja, Juraja Drobu.

Počas septembrovej daždivej soboty sa štvorčlenné družstvá seniorov stretli v zábavných športových disciplínach vrátane štafetovej chôdze, hodu valčekom na cieľ, hodu šípkami na terč, florbalovej streľby hokejkou na bránku, hlavolamu, chôdze s loptičkou cez prekážky a kvíze o Bratislavskom kraji. Išlo už o X. ročník Župných športových hier seniorov, podujatie sa zúčastnilo 18 družstiev, dokopy 72 súťažiacich. Absolútnym víťazom sa stalo Denné centrum z Kubačovej ulice v Rači.

Vstupenkou na podujatie bol vlastnoručne upečený domáci koláč. Koláče potom súťažili v kategórii „Najchutnejší župný koláčik“. O program sa postarala hudobná skupina a mažoretky z dúbavského súboru ALBA Bratislava.

(bsk)

Župná olympiáda seniorov – výsledky

A) „Hod loptou na kôš“

1. miesto - Denné centrum, mestská časť Bratislava - Rača, Kubačova 21, Bratislava
2. miesto – Základná organizácia JDS Malacky
2. miesto – mestská časť Bratislava - Dúbravka
- 3 miesto - nebolo

B) „Hod šípkami na terč“

1. miesto - Ružinovský domov seniorov
2. miesto - Jednota dôchodcov Slovenska Budmerice
3. miesto - JDS Lamač

C) „Strelba florbalovou hokejkou a bránu“

1. miesto - Domov pri kríži, Pri kríži 26, Bratislava
2. miesto - Denné centrum, mestská časť Bratislava - Rača, Kubačova 21, Bratislava
3. miesto - Jednota dôchodcov Slovenska Budmerice

D) „Chôdza s loptičkou na lyžičke“

1. miesto - Denné centrum, mestská časť Bratislava - Rača, Kubačova 21, Bratislava
2. miesto – JDS Lamač
3. miesto - mestská časť Bratislava - Dúbravka

E) „Hlavalam“

1. miesto - Základná organizácia JDS Malacky
2. miesto - Zariadenie sociálnych služieb Pezinok
3. miesto - Jednota dôchodcov Slovenska Budmerice

F) „Kvíz o Bratislavskom kraji“

1. miesto - mestská časť Bratislava - Dúbravka
2. miesto - SENIOR klub, Lackova 4, Bratislava
2. miesto - Základná organizácia JDS Malacky
2. miesto - Okresná organizácia JDS Malacky
3. miesto - nebolo

G) „Najchutnejší župný koláčik“

- Domov jesene života, Hanulova 7/a, Bratislava

Absolútnym víťazom X. ročníka Župných športových hier 2023 sa stalo Denné centrum - Rača, Kubačova 21.

V Dúbravke vzniklo centrum odborného vzdelávania a prípravy pre potravinárstvo

Kraj obnovil školu na Harmincovej

Bratislavský samosprávny kraj pokračuje v modernizácii školstva. Rekonštruje nielen budovy a interiéry škôl, ale zavádza aj nové atraktívne odbory a buduje Centrá odborného vzdelávania a prípravy (COVP). Práve tie podporujú odborné vzdelávanie a lepšie prepájajú praktické vyučovanie s reálnym pracovným prostredím. Jedným z takýchto projektov je aj pracovisko Strednej odbornej školy (SOŠ) gastronómie a hotelových služieb na Harmincovej v Bratislave, ktoré bude slúžiť pre oblasť potravinárstva.

„Posledných tridsať rokov bolo stredné odborné školstvo podceňované. A pritom vidíme, že nám stále viac chýbajú remeselníci ako napríklad elektrikári, vodári, mechanici, murári, ale aj kuchári, čašníci, či pracovníci v cestovnom ruchu. Naším cieľom je zatriktívňovať odborné školstvo a tiež zvyšovať uplatniteľnosť absolventov škôl v praxi. Preto je dôležité mať kvalitné školy a v nich moderné vybavenie. A to sa nám aj darí plniť. Aj vďaka tomu záujem o naše odborné školy stúpa. Len za minulý rok bol nárast prihlášok o 20 %,“ uviedol predseda BSK

Juraj Droba na slávnostnom otvorení zmodernizovaného Centra odborného vzdelávania a prípravy na Harmincovej v Dúbravke.

Dve prevádzky

Komplexnou rekonštrukciou prešli v Dúbravke štyri podlažia budovy. V celom objekte sa vymenili rozvody kanalizácie a vody, ústredného kúrenia a elektroinštalácie. Súčasťou bola aj inštalácia sociálnych zariadení (WC, sprchy, WC pre imobilných).

Stavebnými prácami sa vybudovali dve prevádzky v novom koncepte pekár/cukrár a mäsovýroba, ktoré majú svoje oddelené výrobné priestory so zázemím, skladmi a pod. Celý objekt je zateplený, vrátane kompletnej výmeny okien, čím sa znížila energetická náročnosť objektu.

Vznikol tak priestor pre odborné pracoviská z viacerých objektov SOŠ gastronómie a hotelových služieb so sídlom na Farského ulici, ktoré sú koncentrované na jednom mieste.

Projekt z programu IROP

„Moderné priestory, ako aj vybavenie, prispievajú k rozvoju pedagógov a približia vzdelávanie podmienkam podobným v podnikateľskom prostredí. Rovnako sa zlepší kvalita odborného vzdelávania, zvýši sa počet žiakov na praktickom vyučovaní a vytvoria sa priestory pre celoživotné vzdelávanie. Zároveň sa podporí sa inklúzia vďaka bezbariérovému prístupu a zvýši sa energetická efektívnosť,“ doplnila štátna tajomníčka Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie (MIRRI SR) Barbora Lukáčová.

Projekt bol financovaný z Integrovaného regionálneho operačného programu (IROP) 2014 – 2020. Výška nenávratného finančného príspevku je 3,2 milióna eur.

Foto: BSK

[Nominácie na Ocenenia Bratislavského kraja za rok 2023 sú spustené](#)

Nominujte osobnosť BSK na ocenenie

Bratislavský samosprávny kraj (BSK) každoročne oceňuje výnimočné osobnosti kraja. Ide o ľudí, ktorí svojou prácou výrazne prispeli k spoločenskému, kultúrnemu a ekonomickému rozvoju. Preto nepremeškajte príležitosť navrhnúť tých naj.

„Na všetky doteraz ocenené osobnosti som nesmierne hrdý. Sú to výnimoční ľudia z oblasti kultúry, športu, vzdelávania, vedy, zdravotníctva či sociálnej starostlivosti. Svojou prácou alebo talentom robia naše životy lepšími a skvele reprezentujú kraj doma i v zahraničí. Sú pre nás obrovskou motiváciou,“ priblížil predseda BSK Juraj Droba.

Ocenenia BSK udeľuje v kategóriách: Výročná cena Samuela Zocha, Pamätný list Samuela Zocha, Čestné občianstvo BSK, Cena verejnosti a Ďakovný list predsedu BSK. Udelený bude aj titul Historická osobnosť regiónu, ktorú navrhuje predseda BSK.

Ocenenia BSK môžu byť udelené osobám s trvalým pobytom na území BSK alebo právnickým osobám so sídlom na území BSK. Návrhy na udelenie ocenenia môžu podávať obyvatelia Bratislavského kraja či už samostatne alebo prostredníctvom občianskych združení a organizácií pôsobiacich na území kraja. Doručený návrh musí obsahovať charakteristiku navrhovanej osoby, odôvodnenie predloženého návrhu a písomný súhlas navrhovaného s nomináciou. V prípade návrhu na ocenenie in memoriam je potrebný súhlas žijúcej blízkej osoby.

Nominácie na ocenenia

- Nominácie je možné poselať do 31. decembra 2023.
- Prihlasovací formulár a bližšie informácie nájdete tu: <https://bratislavskyykraj.sk/ocenenia>

Zbierka pre psí útulok

Mestská časť Bratislava-Dúbravka a miestni poslanci pokračujú v zbierke pre psí útulok. Tento rok zmenili miesto zberu. Veci môžu obyvatelia, podnikatelia či školy nosiť na vrátnicu Domu kultúry Dúbravka do 15. decembra.

Zbierka prijíma len veci, ktoré blízky útulok Slobody zvierat na Poliankach potrebuje.

Ide o staré textilie – koberce, deky, uteráky, posteľnú bielizeň, obojky, vôdzky, piškóty, krmivá, konzervy, granule. Útulok neprijíma matrace, vankúše, paplóny, preto ich prosíme nenosiť. Privítajú obojky, vôdzky, piškóty, aj otvorené balenia krmív, ktoré domácim miláčikom nechutia, a to pre všetky vekové kategórie), ideálne s vyšším obsahom mäsa.

Zbierka pre útulok patrí už k tradičným dúbravským predvianočným aktivitám. Prvý ročník mestská časť organizovala v roku 2015. Podobne ako v predchádzajúcich rokoch, darčeky pre štvornohých chlpáčov, ktorí žijú v blízkosti Slobody zvierat na Poliankach, odnesie do útulku krátko pred Vianocami starosta Martin Zaťovič spolu s miestnymi poslancami.

(lum)

Tipy z dúbravskej knižnice

Neľahké časy: Boj, dráma aj humor

Jeseň nemusí byť len sivá, depresívna. S novými knihami sú aj dlhé tmavé večery „svetlejšie“. Vďaka grantom a dotáciám pribudli v Miestnej knižnici na Sekurisovej viaceré novinky, ktoré po evidencii nájdete na poličkách. Aktuálne sme vybrali tri nové knižky z oddelenia pre dospelých.

Willem Frederik Hermans - Slzy akácií

Neistota, podvody, nedorozumenia. Komu veriť? Možno vôbec svojej rodine, blízkym? Aj to prežíva citlivý študent Arthur, ktorý sa snaží pochopiť, čo sa okolo neho deje v knihe významného holandského povojnového spisovateľa. Román nezobrazuje vojnové hrôzy priamo, je skôr o ťažkej, skľučujúcej atmosfére a sondovaní do jednotlivých duší.

John Steinbeck - V neistej bitke

Držiteľ Nobelovej ceny za literatúru John Steinbeck rozpráva vo svojom ranom románe príbeh zberačov jablák, ktorí sa snažia vydobýť si štrajkom lepšie pracovné podmienky. Zaoberá sa životom chudobných v Kalifornii a ich bojom so sociálnou nespravodlivosťou. Barack Obama knihu zaradil medzi desať najlepších románov všetkých čias.

Daniel Katz - Keď pradedo lyžoval do Fínska

Pestré rozprávanie plné neuveriteľných príbehov. Taký je debutový román fínskeho židovského spisovateľa. V knihe opisuje osudy troch generácií svojej rodiny. Spoznávame dedka Benna, ktorý v druhej svetovej vojne takmer prišiel o prst - no nie v boji, ale v protibombovom kryte, keď sa rabínovi pošmykol nôž pri obriezke Bennovho syna.

Lucia Marcinátová

Magické imelo, nezávislá baza

Text: Lucia Palšová

Pokračujeme v našom seriáli Stromy, ako ich nepoznáme, symbolika u Slovanov a Keltov. Staré národy veľmi dobre poznali všetky druhy stromov a ich liečivé i úžitkové vlastnosti. Tie mohli byť využité v domácnosti alebo na výrobu rôznych pracovných nástrojov a okrasných predmetov. Každý strom aj keď mali svoje obdobie roka, čím vznikol určitý stromový horoskop.

December je u nás tradične spätý so sviatkom Vianoc, no u Keltov a Slovanov bol hlavným sviatkom 21. december – zimný slnovrat. Bol považovaný za najkratší deň v roku a spätý s vonnými bylinami a živicom stromov, ktorou ľudia vykurovali svoje príbytky.

Používalo sa aj imelo. Je to nadzemná parazitická rastlina rastúca vysoko vo vetvách stromov. Považovalo sa za posvätnú rastlinu, keďže nie je ker a ani strom, nemá korene a rastie vysoko nad zemou. Pre nás predstavuje vianočnú dekoráciu. V horoskope mu je prisudzovaný jediný deň - 23. december, kľúčové vlastnosti: horlivosť, zodpovednosť, vytrvalosť, oddanosť.

Ľudia v tomto znamení prekonávajú nezdary a prekážky. Sú motivovaní ctižiadosťou a túžbou uspieť a absolútne odmietajú vzdať sa čohokoľvek, čo považujú za dôležité. Človek narodený v tento deň je dobrý stratég a je dobrým vodcom, schopným získať uznanie druhých.

Baza čierna – 23. november až 22. december – kľúčové vlastnosti: nezávislosť podnikavosť, hlbavosť, priamočiarosť. Baza je krovitý strom a rastie predovšetkým na vlhkých miestach, ktoré sú bohaté na živiny. Kvety a plody bazy čiernej sa využívali mnohými spôsobmi – ako potraviny, no takisto ako liečivo. V starej Dúbravke sa tiež využívala ako liečivo a z kvetov a plodov sa robilo víno, sirupy, likéry, marmelády a čaje. Baza má pevné a pomerne tvrdé drevo. Je ideálne na výrobu píšťaliek, koncoviek a fujár, v minulosti ju majstri rezbári využívali práve na tento účel.

Jedinci narodení v znamení bazy sú optimisti, chcú rozširovať svoje obzory i skúsenosti. Neustále sa rozhliadajú po nových výzvach a dobrodružstvách. Nepokojný temperament, ktorý im je vlastný, ich ženie vpred a ťažko ich donútite robiť niečo nasilu. Sú ochotní riskovať a majú tendenciu nasledovať svoju osobnú hviezdu bez ohľadu na fakt, kam ich dovedie.

Novinky a termíny vianočných trhov v meste aj Dúbravke

Trhy predĺžili do Silvestra

Text: Hana Vikárová

Hlavné mesto prišlo v súvislosti s vianočnými trhmi s novinkami. Predĺžilo ich až do Silvestra a vytvorilo akúsi prívetivú zónu na Primaciálnom námestí. Ako po iné roky nechýba ani kultúrny program. Pozreli sme, aké trhy núka Bratislava.

Trhy na Hlavnom námestí sa začali 23. novembra a trvajú až do konca roka 2023. Pauzu budú mať tri sviatočné dni – od 24. do 26. decembra.

Na vianočných trhoch predáva tento rok viac ako 70 predajcov. Novinkou sú ovocné vína, pivo a rozlievaná medovina či stánky s vegetariánskym aj vegánskym jedlom. Okrem vianočných ozdôb a rôznych malých a milých zbytočností, sa dajú podporiť aj neziskové organizácie, ktorým sa tiež ušlo miesto v stánku. Súčasťou tento rok je napríklad aj stánok ZOO, Divadla Pavla Országha Hviezdoslava či Slovenského národného divadla.

Oddychová zóna je na Primaciálnom námestí. Na tomto mieste vyrástol aj vianočný les v spolupráci s Bauhaus a ÚĽUV. Ide o 34 stromčekov, čo je viac ako roky predtým. Každý stromček originálne a tvorivo ozdobia nejaká bratislavská umelecká alebo základná škola. Do tejto akcie sa pravidelne zapája aj Základná umelecká škola Eugena Suchoňa z Dúbravky. Stromčeky ešte pred štedrým večerom poputujú ďalej a nájdu si miesto pri ľuďoch, pre ktorých je kúpa vianočného stromčeka finančne náročná.

Mesto sa aj tento rok snaží, aby boli Vianočné trhy čisté a ekologické. Riad je kompostovateľný, poháre vratné a odpad sa bude triediť. K dispozícii sú tri triediace stanice, dve na hlavnom trhu a jednu v oddychovej zóne na Primaciálnom námestí. Pre fajčiarov sú rozmiestnené popolníky, ktoré sa neskôr recyklujú. Odpad z cigariet sa tak zamieša do asfaltovej hmoty. Ide o spoluprácu so spoločnosťou Spak-Eko.

Vianočný stromček pochádza z Karlovej Vsi od darcu zo súkromnej zbierky, má 34 rokov, 12 metrov a obvod kmeňa 119 centimetrov. Cesta tohto stromiska neskončí na vianočných trhoch, po sviatkoch jeho konáre spadajú naši nemí spoluobčania zo zoologickej záhrady v Bratislave. Na Hviezdoslavovom námestí budú ako každý rok trhy Starého Mesta, budú ale vizuálne jednotné.

A komu by sa nechcelo chodiť až do mesta, aj v Dúbravke nás bude čakať vianočná atmosféra. Už 3. decembra sa rozsvietia vianočné svetielka pred Domom kultúry Dúbravka. Druhý decembrový víkend sú pripravené Vianočné trhy s programom a nebude chýbať ani Mikuláš, pred Dom kultúry Dúbravka príde presne 6. decembra o 17:00. Tak poslúchajte a umyte si topánky.

Dúbravka varí s Vojtom Artzom

Vianoce so šéfkuchárom

Povestný vaječný koňak Vojta Artza či netradičná štedrovečerná ryba. Prezident Slovenského zväzu kuchárov a cukrárov, Dúbravčan VOJTO ARTZ, sa podielil o niekoľko vianočných receptov. Dobrú chuť k výnimočnému štedrovečernému stolu.

Vianočná kačacia polievka s domácimi rezancami

Počet porcií: 5

Obtiažnosť: **

Čas prípravy: 180 - 200 minút

Čo potrebujeme:

51 skelet z kačice
200 g hydinových drobkov
kúsok masla
3 mrkvy
1 - 2 petržlen
kúsok zeleru
2 stonky stonkového zeleru
1 cibuľa
bobkový list, nové korenie celé, čierne celé korenie
soľ, muškátový kvet
1 - 2 strúčiky cesnaku
kúsok póru
250 ml smotany na šľahanie
petržlenová vňať
200 - 240 g polohrubej múky
2 vajcia

Postup prípravy:

1. Z múky a vajec si vypracujeme tuhšie pružné cesto. Necháme pod utierkou aspoň 20 minút odpočívať. Cesto rozvaľkáme a nakrájame na hrubšie rezance a necháme na utierke ob-schnúť.
2. Rozpálime dobre hrniec a na lyžici oleja opečieme zo všetkých strán skelet z kačice a nakrájanú koreňovú zeleninu (½ mrkvy odložíme).
3. Priložíme rozkrojenú cibuľu a korenie, po chvíľke zalejeme studenou vodou a osolíme. Necháme zovrieť a pridáme stonkový zeler.
4. Stiahneme var, pozbierame penu a necháme variť tiahnutím aspoň 2 hodiny.

5. Po 2 hodinách pridáme umyté hydinové drobký. A ešte varíme tiahnutím do zmäknutia drobkov.
6. Vývar scedíme, skelet oberieme a drobký nakrájame. Všetko vrátíme do vývaru.
7. Na panvici rozohrejeme maslo a na miernom ohni restujeme na rezančeký nakrájanú mrkvu (koreňovú zeleninu), neskôr pridáme na rezančeký nakrájaný pór a nadrobno nakrájaný cesnak. Osolíme, okoreníme a odstavíme.
8. Do vývaru vložíme variť na 2 minúty rezance, potom prilejeme smotanu, ochutíme muškátovým orieškom a pridáme aj restovanú zeleninu.
9. Necháme krátko prejsť varom a prípadne dochutíme.
10. Nakoniec primiešame nasekanú petržlenovú vňať.

Ryba v citrónovej strúhanke z rúry

Počet porcií: 4/5

Obtiažnosť: *

Čas prípravy: 45 minút

Čo potrebujeme:

750 g obľúbenej čerstvej ryby (tresky, kapra a pod.)

soľ

100 g hladkej múky

3 vajcia

40 - 50 ml piva

300 – 400 g bieleho toastového chleba (alebo panko strúhanka)

1 bio-citrón

120 g masla (najlepšie prepusteného/ghee)

Slovenský zemiakový šalát

Postup prípravy:

1. Citrón najemno nastrúhame.
2. Z toastového chleba odkrojíme okraje, v mixéri rozmixujeme na strúhanku a zmiešame s citrónovou kôrou.
3. Rybu nakrájame na porcie, osušíme, osolíme a obalíme v múke, rozšľahaných vajíčkach s pivom a obalíme v ochutenej strúhanke.
4. Zbytočne netlačíme a prebytočnú strúhanku oklepeme. Trojobal tak ostane nadýchaný. Pozor, rybu v strúhanke obaľujeme tesne pred prípravou, aby nezvlhla strúhanka!
5. Porcie položíme na papier na pečenie. Rúru necháme rozohriať na 200°C a najskôr vložíme rozpáliť samotný plech.
6. Rybu potrieme rozpusteným maslom a preložíme s papierom na rozpálený plech.
7. Pečieme 6 - 10 minút podľa veľkosti porcií. Akonáhle povrch zozlatne, rybu otočíme a opäť potrieme maslom a dopečieme.
8. Podávame so zemiakovým šalátom.

Domáci vaječný koňak podľa Vojta

Počet porcií: 1 fľaša

Obtiažnosť: *

Čas prípravy: 50 minút

+ chladenie

Čo potrebujeme:

500 ml nesladeného kondenzovaného mlieka

300 – 350 g krupicového cukru

alebo 500 ml Salko (vtedy už cukor

nepridáme)

½ vanilkového struku

5 žltkov (cca 75 až 100 g)

75 ml tmavého rumu

75 ml brandy

alkohol pridávajúce podľa vlastnej chuti

Postup prípravy:

1. V kastróliku spolu krátko povaríme kondenzované mlieko + cukor alebo Salko a vanilkový struk (semienka aj lusk).
2. Necháme čiastočne vychladnúť a vyberieme struk.
3. Pripravíme si vodnú kúpeľ - kastról s troškou vody a misu tak, aby sa misa nedotýkala vody.
4. Do misy dáme žltka, pridáme mliečnu zmes a šľaháme nad parou do zhustnutia. Ak máme Termomix, tak použijeme ten (teplotu nastavíme na 75°C až 85°C).
5. Akonáhle je zmes dostatočne hustá, odstavíme a necháme vychladnúť.
6. Do vychladnutej zmesi vmiešame oba druhy alkoholu a nalejeme do fliaš, kde pridáme i vanilkový struk. Uchováme v chlade.

Už tradičná strašidelná októbrová párty a lampiónový sprievod

Čarodejnice, netopiere aj pani jeseň

Text: Hana Vikárová

Posledný októbrový štvrtok sa v Dúbravke konal sprievod plný lampiónov, svetielok a strašidiel. Akcie sa zúčastnili nielen deti, ale aj dospelí, a sem tam aj nejaký psík. Väčšina účastníkov bola v kostýmoch, a to nie iba deti. Spomedzi dospelých najviac udrel do očí kostým jednej mamičky, ktorá prišla za pani Jeseň. Medzi detskými maskami by cenu za najzrozmilejší kostým vyhral maličký chlapček oblečený ako tekvička. Okrem toho sa tu stretlo mnoho čarodejníc, mačiek, upírov aj netopierov.

Od 16-tej popoludní čakali na malé strašidlá v Dome kultúry Dúbravka tvorivé dielne. Kto mal náhodou pochybnosti, či je jeho maska dostatočne strašidelná, alebo nebudaj prišiel bez

masky, mohol využiť maľovanie na tvár. Pri ďalšom stánku frčala overená klasika v podobe omaľovánok či plastelíny.

Vedľa deti vyrábali malé obrázky z lekárskeho paličiek. Z paličiek spravili rámik a do vnútra obrázku maľovali.

V susednom stánku sa umelecky realizovali najmä rodičia. Išlo o vyrezávanie tekvic, čo nie je veľmi bezpečná aktivita pre deti. O kúsok ďalej žiarili tiež tekvice, ale látkové. Tie boli o čosi dostupnejšie aj pre malých kreatívcov. Deti tu vyrábali tekvičky z látky a hádam pochopili, že tieto sa zapaľovať nemajú. V ďalšom stánku mali tiež odvážny nápad, a to učiť malé strašidlá košíkárstvu.

Od 17-tej hodiny čakal na účastníkov zábavný program na pódiu pred domom kultúry. Počasie tento rok neprialo a väčšina programu prebehla v daždi. Komornejšia atmosféra však umožnila deťom vyskúšať si triky na pódiu spolu s kúzelníkom.

Po programe sa našťastie počasie na chvíľu umúdrilo, čo prilákalo viac ľudí a mohli sa zúčastniť lampiónového sprievodu, ktorý sa končil v amfiteátri na Valachovej. Organizátori pravdivo poznamenali, že nikto po ceste nestretol žiadne strašidlo a tak nič nebránilo tomu ukončiť podujatie svetelnou šou.

Tradičné stretnutie pri pamätníku 1.svetovej vojny

Hold vzdali aj medzi kvapkami

Keď si členovia Denného centra 1 naplánovali spomienkové stretnutie k ukončeniu 1. svetovej vojny, predpokladali, že to bude tak, ako každý rok – príjemné, pokojné slnečné a stabilné počasie s náznakom babieho leta. To nám tento rok v piatok 27. októbra vôbec nevyšlo. Silný lejak nás sprevádzal už od skorého rána.

Aj napriek nepriaznivému počasiu sme sa stretli trinásť členovia Denného centra 1, priniesli sme kytice a zapálili kahance. Starosta Dúbravky Martin Zaťovič si položením venca, uctil pamiatku 40tich Dúbravčanov, ktorí padli v tom nezmyselnom mocnárskom zápase počas rokov 1914 až 1918.

Význam tohto stretnutia podčiarkli v príhovore členovia samosprávy denného centra. Stretnutie ozvláštnil aj Peter Juračič. Prečítal prítomným časť listu, ktorý napísal jeho pradedko Matúš Mikletič z východného frontu svojej manželke Karolíne. Prababka vtedy sama vychovávala šesť detí. Matúš sa vyznáva z lásky k manželke, ctí si svoju matku a verí v Boha i Ježiša Krista. Ďakuje manželke za poslaný balík, za fajku, zápalky a tabak. A keďže sa tam nedá nič kúpiť, tak má „našporovaných“ 20 korún, ale cíti sa osamelo – „sám jak zajíc v poli“.... exkurz do osobnej histórie ukončil lejak, ktorý aj napriek euroobalu rozpil poznámky a preklad listu Matúša Mikletiča.

Dejiskom stretnutia je už tradične priestranstvo okolo Pomníka padlým v prvej svetovej vojne na Jadranskej ulici. Pomník nechal postaviť v roku 1936 Spolok vyslúžilých vojakov ge-

nerála Milana Rastislava Štefánika. Na jeho vrchole je anjel, ktorý drží zraneného vojaka a pomáha mu prekonať utrpenie. Na žulovej doske sú mená štyridsiatich Dúbravčanov, ktorí padli v 1. svetovej vojne. Autorom súsošia je známy bratislavský sochár Alojz Rigele.

DC1

Výstava šalátov podporila zdravú výživu

Oblíbená a už tradičná výstava šalátov a nátierok v rámci propagácie zdravej výživy, ktorú organizuje Denné centrum 3, pokračovala aj tento rok.

Počas októbra predviedli seniorky a seniori svoje kulinárske umenie. V priestore denného centra boli cítiť vône vŕakovakých dobrôt - rôzne šalátiky a nátierky zo zeleniny, mäsa, prípadne aj rýb. Bolo ŕažké určiť ten najlepŕí výrobok, pretože vŕetky chutili výborne.

Gestorom tejto akcie bol člen Denného centra 3, Ing. Jožko Slávik, už po 16-ty krát. Hoci v januári 2024 oslávi svoje 95-te narodeniny, sme mu vďační za jeho aktivitu a fundovaný výklad k racionálnej výžive.

DENISA BARÁNKOVÁ FIGURUJE NA ČELE HALOVEJ SVETOVEJ SÉRIE

Pred sviatkami ešte stihne Taiwan

Text: Miki Kočan ml.

Lukostrelkyne Denisy Baránkovej je v ostatnom období plno, lebo zaslúžene. V rozpätí troch týždňov pridala hneď dva pódiové výsledky vrátane jedného víťazstva k svojim predchádzajúcim trom medailám z významných medzinárodných podujatí.

„Pevne verím, že sa mi v tejto sezóne ešte podarí vystrieľať nejaké hodnotné umiestnenie,“ pozerá sa dopredu členka dúbavského Lukostreleckého klubu Bratislava.

Baránková so 400 bodmi figuruje na čele priebežného poradia zimnej halovej Svetovej série v disciplíne olympijský luk po dvoch z piatich súťaží. Pred druhou Češkou Mariou Horáčkovou má náskok 150 bodov. Najprv 27. – 29. októbra triumfovala vo ŕvajčiarском Lausanne a potom 17. – 19. novembra skončila na druhej priečke v luxemburskom Strassene.

Na Lausanne Excellence Challenge v sídelnom meste olympizmu obsadila v kvalifikácii tretiu pozíciu zásluhou výkonu 573 bodov. Vo vyradovacej fáze mala na úvod voľno a následne postupne prekonala Luxemburčanku Lisu Scholerovú 6:0, domácu Lauru Amatovú tesne 6:4, Britku Sarah Russellovú 6:2 a napokon Holandánku Lauru van der Winkelovú vo veľkej tajbrevkovej dráme 6:5.

V Strassene na GT Open sa musela Baránková v kvalifikácii uspokojiť s piatym postom pri nástrele 577 bodov. V play-off zdolala Francúzku Florence Bartoliniovú 6:2, hostiteľku Carmen

Beaudeuxovú 6:0, ďalšiu zástupkyňu krajiny galského kohúta Audrey Machinetovú 6:4 a Dánku Randi Degnovú 6:2. Vo finále však nestačila na spomenutú Horáčkovú – 1:7 (sety 30:30, 28:29, 28:29 a 27:30).

„Trošku ma mrzí, že som v tom súboji o zlato nezabojovala o čosi viac. Beriem to však s nadhľadom. Myslím si, že aj druhé miesto po prvej priečke z Lausanne je veľkým úspechom,“ hovorí účastníčka olympijských hier 2021 v Tokiu.

Češke sa vydaril revanš za semifinále septembrových ME v terénnej lukostreľbe v talianskej Cesane San Sicario, na ktorých Slovenka obhájila striebro z predvlnajšieho chorvátskeho Poreču. Baránková má v zbierke aj bronz v olympijskom luku z ME 2021 v terčovom odvetví v tureckej Antalyi, čo bol prvý cenný kov pre slovenskú lukostreľbu celkovo.

Indoor World Series 2023/2024 bude pokračovať 8. – 10. decembra na Taiwane a v budúcom kalendárnom roku 19. – 21. januára vo francúzskom Nimes. Tretieho februára ju zavíšia finálové preteky v USA. „Na všetky tri súťaže plánujem cestovať. Dúfam, že sa mi podarí aj to záverečné Las Vegas,“ konštatuje 22-ročná zverenkyňa Vladimíra Hurbana mladšieho Denisa Baránková.

VÝSLEDKOVÝ SERVIS

Futbal

- III. liga, starší dorast (U19), BFZ, 11. kolo: FC Ružinov Bratislava – FK Dúbravka 1:3, 12. kolo: Priebežné poradie: 1. PŠC Pezinok 30,... 9. FK Dúbravka 12. III. liga, mladší dorast (U17), BFZ, A-skupina, 11. kolo: FK Dúbravka – FK Rača Bratislava 1:12, 12. kolo: OFK Dunajská Lužná – FK Dúbravka 7:1, 13. kolo: FK Dúbravka – ŠK Šenkvice 0:8, 14. kolo: FK Vajnory – FK Dúbravka 4:3. Priebežné poradie: 1. NŠK 1922 Bratislava 39,... 13. FK Dúbravka 4.

- III. liga, mladší dorast (U17), BFZ, B-skupina, 11. kolo: FC Ružinov Bratislava – FK Dúbravka B 1:4, 12. kolo: FK Dúbravka B – MFK Záhorská Bystrica 3:1, 13. kolo: MŠK Iskra Petržalka – FK Dúbravka B 0:4. Priebežné poradie: 1. FK Dúbravka B 31.

- II. liga, starší žiaci (U15), BFZ, 11. kolo: ŠK Vrakuňa Bratislava – FKP Bratislava 0:0, FK Dúbravka – NŠK 1922 Bratislava 2:2, 12. kolo: PŠC Pezinok – FK Dúbravka 1:2, FKP Bratislava – TJ Jarovce Bratislava 0:1. Priebežné poradie: 1. Senec FA 37,... 3. FK Dúbravka 32, 11. FKP Bratislava 8.

- II. liga, mladší žiaci (U13), BFZ, 11. kolo: ŠK Vrakuňa Bratislava – FKP Bratislava 4:2, FK Dúbravka – NŠK 1922 Bratislava 6:0, 12. kolo: PŠC Pezinok – FK Dúbravka 2:4, FKP Bratislava – TJ Jarovce Bratislava 0:5. Priebežné poradie: 1. FK Dúbravka 36,... 13. FKP Bratislava 3.

- III. liga, starší žiaci (U15), ObLFZ Bratislava-mesto, skupina Bratislava, 10. kolo: FK Dúbravka B – ŠK Nová Dedinka 1:2, 11. kolo: FK Slovan Ivanka pri Dunaji – FK Dúbravka B 6:1, 12. kolo: FK Dúbravka B – MFK Záhorská Bystrica 1:0. Priebežné poradie: 1. SDM Domino B 33,... 10. FK Dúbravka B 12.

- Mladší žiaci (U13), ObIFZ Bratislava-mesto, A-skupina, 11. kolo: FK Slovan Ivanka pri Dunaji – FK Dúbravka B 2:1, 12. kolo: FK Dúbravka B – MFK Záhorská Bystrica 0:3. Priebežné poradie: 1. Senec FA B 36,... 13. FK Dúbravka B 3.

Hokej

- I. liga juniorov (U20), skupina Západ, 15. kolo: HOBA – HK Ružinov '99 Bratislava 5:4 sn, 16. kolo: HOBA – HK Ružinov '99 Bratislava 2:4, 17. kolo: HK Lokomotíva Nové Zámky – HOBA 4:0, 18. kolo: HK Lokomotíva Nové Zámky – HOBA 2:5, 19. kolo: HOBA – HK Dukla Trenčín 3:5, 20. kolo: HOBA – HK Dukla Trenčín 4:2. Priebežné poradie: 1. HC Slovan Bratislava 53,... 4. HOBA Bratislava 37.

- Kaufland extraliga dorastu (U18), 15. kolo: HC Košice – HOBA 4:2, 16. kolo: HK Dukla Michalovce – HOBA 4:5, 17. kolo: HKM Gladiators Trnava – HOBA 3:1, 18. kolo: MMHK Nitra – HOBA 7:2, 29. kolo: HC Slovan Bratislava – HOBA 9:0, 30. kolo: HOBA – HC Slovan Bratislava 3:9. Priebežné poradie: 1. HC Slovan Bratislava 55,... 14. HOBA Bratislava 17.

- Starší žiaci AA (9. ŠHT, U15), región Západ, základná časť, 5. kolo: HK Nové Mesto nad Váhom – HOBA 0:5 kontumačne, 8. kolo: HOBA – MMHK Nitra 4:2, 10. kolo: HOBA – HC Topoľčany 6:0, 11. kolo: HK Iskra Partizánske – HOBA 3:4. Konečné poradie: 1. HK Dukla Trenčín 20,... 4. HOBA 16 – postúpila do nadstavbovej časti o Pohár Jozefa Gubalu. Pohár Jozefa Gubalu, 1. kolo: Slovan Bratislava-mládež – HOBA 10:1, 2. kolo: HK Levice – HOBA 2:3, 3. kolo: HOBA – HK Dukla Trenčín 1:3. Priebežné poradie: 1. Slovan Bratislava-mládež 6,... 4. HOBA 2

- Starší žiaci A (8. ŠHT, U14), región Západ, 5. kolo: HOBA – HK Nové Mesto nad Váhom 9:2, 10. kolo: HC Topoľčany – HOBA 2:5, 11. kolo: HOBA – HK Iskra Partizánske 13:2, 12. kolo: HK Levice – HOBA 3:9, 13. kolo: HOBA – HC Lamač 4:7, 14. kolo: HKM Gladiators Trnava – HOBA 2:7. Priebežné poradie: 1. MMHK Nitra 22,... 8. HOBA 13.

- Mladší žiaci AA (7. ŠHT, U13), región Západ, 8. kolo: HOBA – MMHK Nitra 2:4, 10. kolo: HOBA – HC Topoľčany 6:0, 11. kolo: HK Iskra Partizánske – HOBA 2:4. Nadstavbová skupina Jozefa Gubalu, 1. kolo: Slovan Bratislava-mládež – HOBA 6:0, 2. kolo: HOBA – HK Dukla Trenčín 2:4.

- Mladší žiaci A (6. ŠHT, U12), región Západ, 10. kolo: HC Topoľčany – HOBA 3:3, 11. kolo: HOBA – HK Iskra Partizánske 6:0, 12. kolo: HK Levice – HOBA 0:6, 13. kolo: HOBA – HC Lamač 4:2, 14. kolo: HKM Gladiators Trnava – HOBA 5:1.

Volejbal

- I. liga junioriek, 5. kolo: ŠŠK Bilíkova – Slávia UK Dráčik Bratislava 3:0 a 3:0, 6. kolo: Volley project UKF Nitra – ŠŠK Bilíkova 0:3 a 0:3, 7. kolo – voľný žreb, 8. kolo: ŠŠK Bilíkova – ŠVK Pezinok 3:0 a 3:1. Priebežné poradie: 1. ŠŠK Bilíkova 40.

- Kadetky, oblasť Bratislava, A-skupina, 4. kolo: ŠŠK Bilíkova „A“ – ŠVK Pezinok 3:0, ŠŠK Bilíkova „B“ – Slávia UK Dráčik „C“ 0:3, 5. kolo: ŠVK Pezinok – ŠŠK Bilíkova „B“ 3:0, VK TAMI Bratislava – ŠŠK Bilíkova „A“ 0:3. Priebežné poradie: 1. ŠŠK Bilíkova „A“ 12,... 4. ŠŠK Bilíkova „B“ 2.

- Kadetky, oblasť Bratislava, B-skupina, 4. kolo: Slávia UK Dráčik „A“ – ŠŠK Bilíkova „C“ 3:0, 5. kolo: ŠŠK Bilíkova „C“ – VK Studienka 1:3. Priebežné poradie: 1. Slávia UK Dráčik „A“ 12,... 4. ŠŠK Bilíkova „C“ 5.

- (jm)

Po náročnom období sa Simona Tichá chce znova vrátiť do skokanského sektora

V Dúbravke našla výškarský raj

Text: Juraj Marcinát

Atletiku má Simona v génoch. Zdedila ich od starého otca Petra Horniaka, ktorý skákal do výšky v tréningovej skupine chýrneho Jaromíra Šimoneka spolu s ďalšou legendou tejto disciplíny Viliamom Lendelom – obaja stáli pri úspechoch Márie Mračnovej-Faithovej, dvojnásobnej olympioničky a slovenskej rekordérky. Jeho dcéra Katarína sa našla v horizontálnych skokoch, má v zbierke dva tituly majsterky SR v trojskoku (a k tomu dva halové) a jeden v diaľke.

Bol to starý otec, ktorý 13-ročnú Simonu po roku všeobecnej atletickej prípravy v bratislavskom klube Kryha vzal k Viliamovi Lendelovi, mimochodom, ďalšiemu Dúbravčanovi, do Slávie STU, aby zistil, či z nej môže byť raz výškarka.

„Príprava s pánom Lendelom ma naučila, že keď sa chcem venovať atletike naplno, musím jej obetovať veľa času a odhodlania, musím žiť športom. Na štadióne sme spolu trávili veľmi veľa času, vídaval som ho niekedy aj častejšie ako svoju rodinu. Mali sme malú tréningovú skupinu a práve tento individuálny prístup mi veľmi vyhovoval. Posunulo ma to ďalej,“ vraví dnes Simona.

Výkony sú viac ako tituly

Vo farbách bratislavských „technikov“, kde prvé štyri roky trénovala s Viliamom Lendelom a následné dva pod vedením Vladimíra Bezdíčka a Hajnalky Tóthovej, získala majstrovské tituly v kategórii starších žiačok, dorasteniek (v hale), junioriek aj žien do 23 rokov. Najviac si však cení svoje vystúpenie na Skokanskej tour 2019 v Bratislave: „Bola sa tam pozrieť pani Mračnová a za jej prítomnosti som si skočila nový osobný rekord 170 cm. Celkovo si myslím, že

výkon a posúvanie osobného maxima sú pre atléta dôležitejšie ako nejaký titul. Aspoň u mňa to tak je.“ Osobák o rok nato zopakovala v Hustopečiach, vonku ho vyrovnala až vlni na atletickej lige v Košiciach.

Už v minulej sezóne však jej sľubne rozbehnutú kariéru pribrznilo zranenie kolena. Aj preto sa jej nepodarilo kvalifikovať na tohtoročné ME do 23 rokov v Espoo. V roku 2023 absolvovala iba päť súťažných štartov a jej sezónnym maximom je 165 cm z 2. kola atletickej ligy v Banskej Bystrici. Pri liečbe menisku zvolila neinvazívny postup. „Začiatkom tohto roku som absolvovala vyšetrenie a odvtedy sa to našťastie zlepšovalo. Do prípravy sme zapojili prácu s fyzioterapeutom, koleno posilňujem, aby som predišla ďalšiemu zraneniu. Podriadila som tomu aj svoj súťažný program, zúčastnila som sa iba na niekoľkých pretekoch.“

Doskočisko na skok

Od leta prevzala jej prípravu mama, sezónu uzavreli predčasne už 2. júla. „Mama je v dobrom slova zmysle veľmi pyšná, že je teraz moja trénerka,“ prezradila Simona. A na spadnutie je aj ďalšia zmena – prestup zo Slávie STU do klubu Hraj na tie nohy (do uzávierky čísla v štádiu riešenia, pozn. red.). Čo rozhodlo pre tento krok? „HNTN nám vytvorilo podmienky, aké azda žiadny klub v Bratislave nemá. Na Sokolíkovej máme vynikajúce doskočisko, môžeme ho využívať podľa našich potrieb. Navyše ho máme z domu na skok, za päť minút sme na štadióne, takže ušetríme veľa času,“ prezradila Katarína Tichá.

Času teraz Simona nemá nazvyš, je prváčka na Fakulte sociálnych a ekonomických vied UK, študuje odbor psychológia. V budúcnosti by sa chcela venovať športovej psychológii. „Všimla som si, že športových psychologičiek je veľmi málo, väčšinou ide o mentálnych trénerov, takže obsadenie žien v tejto oblasti je slabé,“ vraví. Napriek zaneprázdnenosti pomáha s prípravou malých adeptov atletiky v HNTN. „Asi som to zdedila po mame, ktorá vyštudovala trénerstvo atletiky na FTVŠ.“

Obdivovateľka ukrajinskej výškarky Jaroslavy Mahučichovej či mladej Srbky Angeliny Topičovej si nevie vynachváliť výškarský sektor v areáli ZŠ Sokolíkova. „Je to pre mňa taký malý výškarský raj, doskočisko mám iba pre seba, pretože som jediná výškarka v Dúbravke.“ Na behanie využíva aj zanedbaný ovál na Beňovského či lesný terén na Železnej studničke, a už sa nevie dočkať novej atletickej dráhy na Adlerovej. Nástup chladného počasia aj ju zaženie do jedinej atletickej haly na Slovensku – do Elánu.

Poteší každý centimeter nad 170

Ak všetko pôjde dobre, do súťažného kolotoča by sa mala vrátiť už v halovej sezóne. „Asi jediný môj cieľ v budúcej sezóne je skočiť si osobák,“ tvrdí. Mama trénerka takisto krotí očakávania: „Každý športovec a aj každý tréner sníva o tých najväčších métach, čiže o olympiáde.“

Ale budme realisti, olympijské hry sú vzdialené od našich možností a schopností. V nasledujúcom období nám vôbec nepôjde o majstrovské tituly, cieľom je prekonať osobný rekord. Má ho skočený dlho a už by sa patrilo ho posunúť vyššie. Budeme sa tešiť z každého centimetra nad 170.“

Slovenská ženská výška neprežíva dobré obdobie, mužskej vliat novú krv do žíl objav roka Robert Ruffíni mladší bronzom na juniorských majstrovstvách Európy. Aj jeho trápilo zranenie, ale v Jeruzaleme si vylepšil osobák na 215 cm. „Roba poznám už od Medzinárodných detských hier 2018 v Jeruzaleme, kde rovnako ako ja vo svojej kategórii získal striebro. Chodili sme aj na rovnakú školu na Tilgnerovej, takže viem, ako sa vyrovnával so zranením. Zvládol to obdivuhodne,“ tvrdí Dúbravčanka, ktorú potešilo aj víťazstvo Viktórie Forster v ankete Atlét roka 2023: „Podľa mňa je Viki úžasná v tom, aká je skromná a ako ide za svojimi snami.“

Simona Tichá oslávila v novembri dvadsiate narodeniny. „Keď sfukujem sviečky, vždy si želám aj niečo do športovej kariéry,“ naznačila oslávenkyňa. Redakcia Dúbravských novín jej praje, aby sa jej splnili všetky osobné aj atletické sny.